National Library 55253
Gen. Acquisitions Section
OTTAWA, Ont. ON4
L

VABA EESTLANE

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

Second class mail
registration number — 1089.

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL
JA NELJAPÄEVAL

Nr. 84 (3376) XXXVI aastakäik | Neljapäeval, 12. novembril 1987 — Thursday, November 12, 1987 | Üksiknumbri hind 75 centi

Eesti Vabadussõja alguse

69. AASTAPÄEVA TÄHISTAMINE

Toronto Eesti Võitlejate Ühingu korraldusel
toimub 28. nov. 1987 algusega kell 7 õ.
Toronto Eesti Maja keskmises saalis

EESKAVA • EINELAUD •
BAAR • TANTS

Pääse $10.—, Vabadussõja veteranidele tasuta
Laudade ettetellimine J. Kirsipuu, tel. 481-5793 (õhtuti)

EELK Peetri Kogudus Torontos

NÄITEMÜÜK

pühapäeval, 8. novembril 1987
pärast hommikust jumalateenistust all saalides

RIKKALIK LOTERII

Einelaud koguduse naisringi korraldusel

Toronto Eesti Meeskoori

POP-KONTSERT

pühap., 6. dets. 1987. a. kell 2 p.l.
Toronto Eesti Majas

Pääsmed eelmüügil kooriliikmete käes alates 24. novembrist! Puhastulu läheb koori MEESLAULUPÄEVALE reisi toetamiseks.

ELLA JOSTMAN'i
kudumistööde
DAGMAR PINT'i ja ARMILDE PIHLA
käsitööde

NÄITUS-MÜÜK

pühap., 29. nov. kella 10 homm. kuni 4 p.l.
Toronto Eesti Maja väikeses saalis

Toronto Eesti Õngitsejate ja
Jahimeeste Klubi

30. aasta JUUBELIPIDU

Eesti Majas laupäeval, 21. nov. 1987
algusega kell 6.30 õ., soe õhtusöök kell 8 õ.

Pääse $25.—. Pääsmed eelmüügil Eesti Maja esikus teisipäeva õhtuti kella 6—9. Juhatusliikmetelt igal ajal. Laudade ettetellimine Avo Poom tel. 286-2099 õhtuti peale kella 6.

Orkester • Baar • Loterii • Eeskava

KÕIGILE TERE TULEMAST. Juhatus

Hiiu mardisandid Eesti Majas

Traditsiooniline hiidlaste mardipidu toimus möödunud laupäeval, paar päeva enne tõelist mardipäeva. Pidu oli rahvarohke ja tujuküllane nagu alati. Saal oli sügiseselt dekoreeritud, samuti lava. Lavalt ei puudunud ka mitte plinkiv Hiiu tuletorn, sest see on

(Järg lk. 3)

„Hiiu" toimetaja Lembit Edward Pihlberg ja muusikamees August Tuvikene rahvast lõbustamas. Foto: VE

KONTSERTBÜROO

REIN RANNAP
klaverivirtuoos

10. jaanuaril kell 5
Eesti Majas

•

ALFRED PISUKE
viiul

Toronto	13. märts
New York	5. märts
Chicago	20. märts

•

Kontserdi pilet on
ilus jõulukink.

Tel. 259-9779

TARTU INSTITUUT
310 BLOOR ST. WEST
TORONTO, M5S 1W4
Sissekäik: Madison Avenue — Spadina Jaam

Tartu Ülikooli
355 aastapäeva
tähistamine

pühapäeval, 29. nov. kell 3 p.l.

Päevakohane eeskava.

Peokõne: HARRY MÜRK
(Toronto Ülikooli eesti keele lektor)

MEIE HÕIMURAHVAD —
EILE, TÄNA JA HOMME.

Keskustelu, kohv

Kõik on kutsutud

maret maiste

maalide näitus

toronto eesti maja väikeses saalis

laupäeval,	21. nov.	2—8
pühapäeval,	22. nov.	10—2

rahvatantsijad liiled saunalised

VIVE TOLLI

GRAAFIKANÄITUS
1981—1987

Kunstiõpetusest Eestis vestlevad
Vive Tolli ja skulptor Lembit Tolli

neljap., 19. nov. kell 7.30 õ.
Tartu College'is

Sissepääs $6.— ja $4.— EESTI KIRJANDUSE SÕBRAD

"Valged Laigud" ehk avaldamata faktid Eesti hilisminevikus

— Millised, miks ja kellele?

AVALIK EESTIKEELNE SEMINAR

Toronto Ülikooli Trinity College
Ignatieff Theatre'is
15 Devonshire Place

laupäeval, 14. novembril 1987

algusega kell 10.00, lõpp kell 14.00

JUHENDAVAD:

Professorid:	KARL AUN	(politoloogia)
	TÕNU PARMING	(sotsioloogia)
	HAIN REBAS	(ajalugu)

Korraldavad: Toronto Ülikooli Eesti õppetooli
Kotkajärve Metsaülikool

Sissepääs: $5.00 (kohv sissearvatud)

KÕIK TERETULNUD LAIKE VÄRVIGA TÄITMA!

* Varsity Staadioni lähedal (Bloor & St. George)

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane,
120 A Willowdale Ave., Willowdale, Ont. M2N 4Y2

FREE ESTONIAN

PUBLISHER: Free Estonian Publishers Ltd.
120 A Willowdale Ave., Willowdale, Ont. M2N 4Y2

Tegevtoimetaja: Arvi Tinits. **Toimetaja:** Olaf Kopvillem.

Toimetuse kolleegium: Karl Arro, Heino Jõe, Olev Träss.

Telefonid: toimetus 733-4550, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 733-4551 avatud esmaspäevast reedeni 9—3-ni.

Tellimishinnad Kanadas: ajalehe tariifiga aastas $60.—, poolaastas $34.— ja veerandaastas $18.—, kiripostiga lisandub postikulu — vastavalt $111.—, $60.—, $31.—.

Tellimishinnad väljaspool Kanadat: aastas $80.—, poolaastas $44.— ja veerandaastas $23.—. I klassi posti ja lennuposti hinnad vastavalt — USA $115.—, $62.—, $32.—, mujal välismaal $140.—, $75.—, $40.—.

Aadressi muudatus $1.— — Üksiknumbri hind 75 ¢.

Kuulutuste hinnad: üks toll ühel veerul: $5.50, esiküljel $6.50.

Kuulutusi võetakse vastu nädala esimesse ajalehte kuni reede homm. kella 10-ni ja nädala teise ajalehte kuni teisip., homm. kella 10-ni. **Väljaspool tööaega:** Leida Marley 223-0080.

Rahvahulk Tallinna Hirvepargis 23. augusti demonstratsioonil. Foto: VE

Kommunistlike riikide tulevik ebakindel (2)

Dissidentide kahtlevad seisukohad

„The New York Times'i" korrespondent Richard Bernstein kirjeldab selles suurajalehes rahvusvahelist konverentsi mis toimus 23-ndast kuni 25-nda oktoobrini New Yorgis ja mille teemaks oli kommunismi tulevik. Sellest konverentsist (mille korraldas Philadelphias asuv ameerika teaduslik organisatsioon „The Foreign Policy Research Institute" — „Välispoliitika Uurimisinstituut") oli juba juttu meie eelmises lehes.

Korrespondent Bernstein kirjutab, et ajal kui paljud lääneriikide kommentaatorid on tervitamas poliitilisi muutusi N. Liidus ja Hiinas olid need konverentsist osavõtjad, kes asuvad eksiilis mitmetest erinevatest kommunistlikest riikidest üldiselt vähem optimistlikumal seisukohal nende muutuste suhtes. Kohal oli teadureid, publitsiste ja dissidente kes pärinevad N. Liidust, Hiinast, Vietnamist, Poolast, Tshehhoslovakkiast, Ungarist, Rumeeniast, Kuubalt ja mujalt. Rohkem kui kahesaja osaleja hulgas oli aga rohkesti lääne teadlasi ja asjatundjaid.

Bernstein ütleb, et kohalolnud eksiilide sõnavõtte võiks laias laastus kokku võtta kui hoiatusavaldust lääne avalikkusele: Mihhail Gorbatshov'i poolt juhitud pingutused vabastada N. Liitu jäigast ortodoksiast ja lubada suuremaid võimalusi eneseväljenduseks ei tähenda tõenäoliselt seda, et kommunistlikud riigid muutuvad põhiliselt, kujunedes tulevikus omal vabal tahtel vähem ähvardavamaks läänele. Sarnased muutused, kui need üldse peaksid toimuma, leiaksid aset ainult siis kui lääs säilitab oma tugevust, lastes kommunistliku süsteemi nõrkustel teha aja jooksul oma töö, väitsid paljud osavõtjad kõnesoleval konverentsil.

Münchenis, Lääne-Saksamaal eksiilis elunev vene kirjanik Aleksander Zinoviev deklareeris ühel istungil järgmist: „Majanduslikult õitsev ja demokraatlik kommunistlik ühiskond *on nii* sama palju võimalik kui lendav krokodill." Zinoviev on argumenteerinud, et Gorbatshov'i avalikustamise programm kujutab endast küünilist ja silmakirjalikku manöövrit, mille osaliseks eesmärgiks on rahuloleku-järeleandmise meeleolude julgustamine läänes.

Konverentsist osavõtnud Vabadusraadio vene saadete uudistetoimetaja Münchenis Eduard Kuznetsov kommenteeris, et kui eeldatakse, et Moskvas toimub liberaliseerimine mis muudab N. Liidu vähem ohtlikuks „siis meil ei ole enam vajalik midagi teha."

Eksiilis asuv tshehhi filosoof Ivan Svitak kes on õppejõuks Kalifornia Osariikliku Ülikooli juures ütles järgmist: „Glasnost ei ole mingi uus poliitika. See on hoopis parem vale, uus, ajutine fassaad. Glasnost on reformide ideoloogia ilma tõeliste reformideta."

Helmut Sonnenfeldt, kes oli Nixoni ja Fordi administratsioonide ajal Valges Majas Rahvusliku Julgeolekunõukogu tähtsaks staabiliikmeks, ütles kõnesoleval konverentsil Raadio Vaba Euroopa — Vabadusraadio korrespondent Sonia Winter'ile, et Ungaris ja Poolas, kahes kommunistlikus riigis, kus majanduslikud reformid on läinud kõige kaugemale, ei ole asjad sugugi mitte heas korras. Sonnenfeldt ütles, et Ungari on suurtes majanduslikes raskustes, mis võivad tulevikus põhjustada ka poliitilist ebastabiilsust. Nö. arstirohi mida tuleb alla neelata selleks, et majandus paremini funktsioneeriks võib põhjustada „avalikku rezhiimi mitteaktsepteerimise poliitilist manifestatsiooni nii

(Järg lk. 3)

„Valgete laikude" varjus

Peeter Sookruus on okupeeritud Eestis Eestimaa Kommunistliku Partei Keskkomitee agitatsiooni- ja propagandaosakonna juhataja asetäitja — seega erakordselt sensitiivsele ja vastutusrikkale kohale nimetatud mees. Eriharidusel on ta ajaloolane ning sellega langeb talle ka praeguse uutmise ajastul väga tähtis ülesanne — selgitada eesti rahvale, kuidas Gorbatshovi avalikustamise kampaania raamides hakatakse täitma ja ümber kirjutama eesti ajalugu, milles kommunistide endi andmeil leidub üsna ohtralt „valgeid laike" — see tähendab ajalooliselt selgitamata ja analüüsimata sündmusi, millest kommunistlik rezhiim on katsunud seni vaikides või valeandmeid esitades vargsi mööda hiilida.

Igale eestlasele — nii kodumaale jäänutele kui välismaale põgenenutele — on selge, et Peeter Sookruus seisab väga raske probleemi ees, kuna Kremli tippmeestel eesotsas Gorbatshoviga ei ole endilgi veel selge, millises ulatuses tuleks ajaloo ümberkirjutamisel fakte esitada ja tõtt avaldada ning kui palju tuleks tõelisi sündmusi varjata ning neid partei huvides võltsida. Oma rasket ülesannet katsub P. Sookruus lähemalt selgitada 25. septembril Tallinnas ilmunud Eesti kultuuriministeeriumi ajalehes „Sirp ja Vasar", mis on täienduseks tema varem „Rahva Hääles" ilmunud artiklile, mida „Vaba Eestlane" käsitas oma juhtkirjas 15. oktoobril.

Partei propagandamees kirjutab pika üle lehekülje ulatuva artikli, kuid seda läbi lugedes jääb mulje, et autori sule ees on olnud palju kitsaskohti, milledest ta on katsunud läbi vingerdada õõnsa retoorikaga. See on ka mõistetav, kuna Sookruusil on ilmselt raske mõistatada, mida Kreml on valmis lubama ja mida ta tahab keelata. Mängumaa on siin väga väike ja pealegi võib see mängumaa suurus vastavalt Kremlis kiiresti muutuvatele seisukohtadele kahaneda kitsamaks või paisuda laiemaks.

Väljakoolitatud parteimehena kindlustab Sookruus kohe artikli alul oma jalgealuse, mainides, et eestlaste ajaloolised teadmised on lünklikud ning need ei asenda süsteemset, kindlale maailmavaatelisele vundamendile toetuvat ajaloolise arengu nägemise ja mõistmise oskust. Sellega annab Sookruus sõnaselgelt mõista, et igal eestlasel, kes tutvub ajalooliste sündmustega, peab olema kõige juhtunu tõlgendamisel ja analüüsimisel kindel ilmavaateline seisukoht — see tähendab, et ta peab ajaloole lähenema kommunistliku ideoloogia ja kommunistliku rezhiimi vaatevinklist. Sookruus katsub oma „maailmavaatelise vundamendi" rajamise teooriat lähemalt selgitada, mainides, et üldhariduskooli ajalookursus peaks andma võrsuvale maailmakodanikule üldise pildi meie kodumaa rahvaste minevikust, aga ka teiste riikide-rahvaste arenguloost. „Peaks õpetama sotsiaalselt nägema ajalugu, tema arengu dialektikat, edasisööste ja ajutisi tagasilööke, vastuolusid ennekõike läbi rahvahulkade tegevuse, läbi klassivõitluse prisma," ütleb propagandamees.

Loonud sellega oma artiklile ideoloogilisest seisukohast lähtudes kuulikindla aluse, peatub Sookruus pikemalt Stalini kultuse kritiseerimisel, mis on Gorbatshovi ajal N. Liidus moodi läinud, kuigi partei peasekretär ühes oma viimases kõnes oli endise diktaatori arvustamisel võrdlemisi tagasihoidlik. See on nähtavasti tingitud avalikustamise vastu rünnakule asunud jõudude mõjuvõimu suurenemisest N. Liidus. Kõigi massiliste küüditamiste ja mõrvamiste Stalini kaela ajamine on Kremli ajalookirjutajate seisukohast välja minnes kahtlemata kõige lihtsam ja valuvaesem võte ajaloo „valgete laikude" täitmiseks, kuid see ei lahenda kaugeltki Eestis toimunud vägivallategude selgitamist ja Eesti annekteerimist punaarmee surve abil. Nõukogude ajaloo valgete laikude täitjal tuleb ainult meenutada, et Nürnbergi sõjakurjategijate protsessil puudus peategelane Adolf Hitler, kuid see ei takistanud kohtunikke Hitleri lähemate kaastööliste surma mõistmisel. Tekib küsimus — kuidas on lood Stalini lähemate kaastöölistega ja tema käskude täitjatega?

Sookruus on mures, et paljud eestlased soovivad ajaloo kiiret ümberkirjutamist, kuid selline kiirustamine võivat kaasa tuua olukorra, kus eilsed valed ja pooltõed asendatakse uisapäisa uutega. Ta arvab, et teadlased peavad palju arhiivides uurima ja kõik oma dokumendid läbi töötama mis võtab palju aega. Seda ajavahemikku võiksid aga ajaloohuvilisd täita iseseisvalt ajaloo uurimisega, eriti välispoliitilisel alal, kasutades varem ilmunud ja nüüd unustatud raamatuid. Kahjuks ei selgu Sookruusi artiklist, millised on need salapärased ajaloolist tõde kuulutavad raamatud, kuid tõenäoliselt on siin tegemist mõningate väljaannetega, mis katsuvad Moskva seisukohast väljudes selgitada Ribbentrop-Molotovi pakti.

Propagandamees Sookruus tuleb tagasi paljukorratud vabanduse juurde, et Molotov-Ribbentrop pakt oli vajalik Balti riikide julgeoleku kindlustamiseks, kuna need riigid oleksid muidu sattunud Hitleri kontrolli alla. Ta polemiseerib müstilise „vastaspoolega", kes olevat saatnud laiali pabereid, milledes viimase suure sõja eelset ajalugu püütavat kangekaelselt suruda oletuste ja spekulatsioonide raamidesse. Sookruus näib olevat eriti häiritud, et nendes paberites jõutakse isegi välja selliste arutlusteni, nagu oleks saksa okupatsooniaegse tugeva kommunismivastase hoiaku Eestis põhjustanud esimene nõukogude aasta. Ajalooliselt on see vastuvaidlematult õige; kui eestlased sakslaste kõrval kommunistide vastu võitlema asusid, siis oli see tingitud venelaste ja eesti kommunistide hirmutegudest ja küüditamisoperatsioonidest Eestis, kuid Sookruus ei taha seda nähtavasti tunnistada.

Sookruus ei räägi midagi Moskva ähvardustest, punaarmee üksuse toomisest baaside aladelt Eesti linnadesse, Leningradi parteibossi ja Stalini lähema kaastöölise Andrei Zhdanovi manipulatsioonidest, ähvardustest ja Eesti juhtkonna terroriseerimisest Tallinnas, vene agentide poolt organiseeritud demonstratsioonidest ja võltsitud valimistest. Kui Eesti uut ajalugu hakatakse koostama Peeter Sookruusi mõtteavalduste põhjal, siis tuleb sellest ajalooraamatust valja samasugune nõukogude propagandasoperdis nagu on kommunistliku rezhiimi ajal Eestis varem väljaantud ajalooraamatud.

K.A.

Kommentaari

Kanadas tegutsevad juudi o ganisatsioonid on viimasel a pidevalt esitanud valitsus nõudmisi sõjakurjategija jälitamise ja kohtu alla andm protsessi kiirustamiseks. Ajak janduses avaldatakse artikle mis kinnitavad, et aeg süüdla karistamiseks hakkab kok kuivama ja vastavad valits organid peavad hoolitsema s eest, et kuritegudes süüdista isikud ei pääseks oma karis sest surma läbi või teiste riikidesse põgenemisega.

Surve suurendamiseks Kanadasse toodud Ühendri des edukalt tegutsenud sõjak jategijate jälitajad Allan R ja Elizabeth Holtzman. Esim neist oli varem USA kohtu nisteeriumi juurde loodud fice of Special Investigati (OSI) direktor ja teine Yorgi tuntud poliitik, kelle sai eriti tuttavaks sõjakurj gijate jälitamise organiseer sega. Nii võib ütelda, mõlemad on omal alal tu tegelased, kes on pälvi erilise tähelepanu Ida-Eu past pärit isikute kahtlustan ga ja nende peale varju hei sega ning N. Liidust saa „tõendite" õigustamisega.

Mõlemad Ühendriiki kohale toodud ameeriklase nesid Montrealis äsja korra tud rahvusvahelisel konve sil, millega meenutati Nürn gis pärast sõda toimunud k protsessi, kus võitjad mõi kohut võidetute üle. Ryan dis oma nõrku kohti ja kõnet alustades kohe asja de, katsudes õigustada Liidust KGB käest saadud *deid kahtlusaluste süüdi tu* tamiseks. OSI direktorina ta neid kahtlasi tõendeid h des teatavasti endale üldtu nime, kuigi see nimi ei heas kuulsuses Ida-Euro pärast sõda siia mandrile s nud immigrantide hulgas.

Ryan mängis ka Mon konverentsil oma vanal v kinnitades veendunult, et riik ega rahvas ei suhtu kurjategijate jälitamises nende paljastamisesse t kui ta ei arvesta N. Liid teistest Ida-Euroopa ri saadud tõenditega ja p neid teisejärguliseks tõe terjaliks, mis ei ole usaldu ne ja väärtuslik. Ryan n „kindlaks faktiks", et sõjakuriteod leidsid aset maades ning prokuröril tema arvates teist valik järgneda tõenditele sinn neid on võimalik leida. usu, et kõik venelased, u lased, lätlased või juudi valetavad", märkis Rya niliselt.

Selliseid argumente k ei ole auditooriumil loom selge, kas Ryan räägib on maha naiivsest veendu või on tal KGB-le usaldus damiseks mõned teised sed. Kui Allan Ryan tõest et KGB poolt välja sa tõendmaterjali ja tunn ülekuulamise protokoll uskuda, siis on tema tea kommunismist, KGB-st meetoditest äärmiselt kas jääb ainult imestada, USA kohtuministeerium talle OSI direktori v rikka koha.

Kuid, mis me räägim tusrikaste kohtade jag ebakompetentsetele ja

Foto: VE

ebakindel (2)

kirjeldab selles suurajalehes oobrini New Yorgis ja mille orraldas Philadelphias asuv Institute" — „Välispoliitika

ui lääs säilitab oma tugevust, astes kommunistliku süsteemi õrkustel teha aja jooksul oma öö, väitsid paljud osavõtjad õnesoleval konverentsil.

Münchenis, Lääne-Saksamaal eksiilis elunev vene kirjanik Aleksander Zinoviev deklareeris ihel istungil järgmist: „Majanduslikult õitsev ja demokraatlik kommunistlik ühiskond on nii sama palju võimalik kui lendav krokodill." Zinoviev on argumenteerinud, et Gorbatshov'i avalikustamise programm kujutab endast küünilist ja silmakirjalikku manöövrit, mille osaliseks eesmärgiks on rahuloleku-järeleandmise meeleolude julgustamine läänes.

Konverentsist osavõtnud Vabadusraadio vene saadete uudistetoimetaja Münchenis Eduard Kuznetsov kommenteeris, et kui eeldatakse, et Moskvas toimub liberaliseerimine mis muudab N. Liidu vähem ohtlikuks „siis meil ei ole enam vajalik midagi teha."

Eksiilis asuv tshehhi filosoof Ivan Svitak kes on õppejõuks Kalifornia Osariikliku Ülikooli juures ütles järgmist: „Glasnost ei ole mingi uus poliitika. See on hoopis parem vale, uus, ajutine fassaad. Glasnost on reformide ideoloogia ilma tõeliste reformideta."

Helmut Sonnenfeldt, kes oli Nixoni ja Fordi administratsioonide ajal Valges Majas Rahvusliku Julgeolekunõukogu tähtsaks staabiliikmeks, ütles kõnesoleval konverentsil Raadio Vaba Euroopa — Vabadusraadio korrespondent Sonia Winter'ile, et Ungaris ja Poolas, kahes kommunistlikus riigis, kus majanduslikud reformid on läinud kõige kaugemale, ei ole asjad sugugi mitte heas korras. Sonnenfeldt ütles, et Ungari on suurtes majanduslikes raskustes, mis võivad tulevikus põhjustada ka poliitilist ebastabiilsust. Nö. arstirohi mida tuleb alla neelata selleks, et majandus paremini funktsioneeriks võib põhjustada „avalikku rezhiimi mitteaktsepteerimise poliitilist manifestatsiooni nii

(Järg lk. 3)

Kommentaarid

Kanadas tegutsevad juudi organisatsioonid on viimasel ajal pidevalt esitanud valitsusele nõudmisi sõjakurjategijate jälitamise ja kohtu alla andmise protsessi kiirustamiseks. Ajakirjanduses avaldatakse artikleid, mis kinnitavad, et aeg süüdlaste karistamiseks hakkab kokku kuivama ja vastavad valitsuse organid peavad hoolitsema selle eest, et kuritegudes süüdistatud isikud ei pääseks oma karistusest surma läbi või teistesse riikidesse põgenemisega.

Surve suurendamiseks on Kanadasse toodud Ühendriikides edukalt tegutsenud sõjakurjategijate jälitajad Allan Ryan ja Elizabeth Holtzman. Esimene neist oli varem USA kohtuministeeriumi juurde loodud Office of Special Investigation'i (OSI) direktor ja teine New Yorgi tuntud poliitik, kelle nimi sai eriti tuttavaks sõjakurjategijate jälitamise organiseerimisega. Nii võib ütelda, et mõlemad on omal alal tuntud tegelased, kes on pälvinud erilise tähelepanu Ida-Euroopast pärit isikute kahtlustamisega ja nende peale varju heitmisega ning N. Liidust saadud „tõendite" õigustamisega.

Mõlemad Ühendriikidest kohale toodud ameeriklased esinesid Montrealis äsja korraldatud rahvusvahelisel konverentsil, millega meenutati Nürnbergis pärast sõda toimunud kohtuprotsessi, kus võitjad mõistsid kohut võidetute üle. Ryan tundis oma nõrku kohti ja asus kõnet alustades kohe asja juurde, katsudes õigustada N. Liidust KGB käest saadud tõendeid kahtlusaluste süüdi tunnistamiseks. OSI direktorina tegi ta neid kahtlasi tõendeid hankides teatavasti endale üldtuntud nime, kuigi see nimi ei olnud heas kuulsuses Ida-Euroopast pärast sõda siia mandrile saabunud immigrantide hulgas.

Ryan mängis ka Montreali konverentsil oma vanal viiulil, kinnitades veendunult, et ükski riik ega rahvas ei suhtu sõjakurjategijate jälitamisesse ja nende paljastamisesse tõsiselt kui ta ei arvesta N. Liidust ja teistest Ida-Euroopa riikidest saadud tõenditega ja peavad neid teisejärguliseks tõendmaterjaliks, mis ei ole usaldusväärne ja väärtuslik. Ryan nimetas „kindlaks faktiks", et paljud sõjakuriteod leidsid aset nendes maades ning prokuröril ei ole tema arvates teist valikut kui järgneda tõenditele sinna kust neid on võimalik leida. „Ma ei usu, et kõik venelased, ukrainlased, lätlased või juudid alati valetavad", märkis Ryan irooniliselt.

Selliseid argumente kuulates ei ole auditooriumil loomulikult selge, kas Ryan räägib oma jutu maha naiivsest veendumusest või on tal KGB-le usalduse avaldamiseks mõned teised põhjused. Kui Allan Ryan tõesti usub, et KGB poolt välja saadetud tõendmaterjali ja tunnistajate ülekuulamise protokolle võib uskuda, siis on tema teadmised kommunismist, KGB-st ja selle meetoditest äärmiselt kasinad ja jääb ainult imestada, kuidas USA kohtuminiteerium usaldas talle OSI direktori vastutusrikka koha.

Kuid, mis me räägime vastutusrikaste kohtade jagamisest ebakompetentsetele ja naiivsetele inimestele, kui Kanada sotsialistide partei (NDP) juriidiliste küsimuste ekspert föderaalparlamendis Svend Robinson Ryani väidete vastukajana kordas, et Ida-Euroopast saadud tõendeid ignoreerides eitame me nende riikide realiteete. Kui NDP juriidiliste küsimuste ekspert KGB-le ja selle Ida-Euroopa filiaalidele sellise tunnustuse annab — siis häda Kanadale kui siin peaks järgmistel valimistel võimule tulema sotsialistid, kelle kohtuministri kandidaat on Svend Robinson — mees, kes Ühendriikide presidendile Ronald Reaganile häbematult vahele karjus, kui Reagan Kanada parlamendis külalisena parlamendiliikmetele kõnega esines.

Elizabeth Holtzman arvab, et tal on õigus Kanada lõunanaabri sõjakurjategijate jälitaja esindajana Kanada valitsust kritiseerida ja teda ajaviitmises süüdistada. Holtzman leiab, et Kanada astus valesammu kui ta ei asutanud Ühendriikide eeskujul OSI taolist spetsiaalasutust, kes pidevalt sõjakurjategijaid — loomulikult ainult Ida-Euroopast pärit inimesi — taga ajab ja neid KGB „tõenditega" süüdistab. Kuid New Yorgi juuditar läheb oma kriitikas veelgi kaugemale ja pahandab Kanada valitsuse otsuse pärast, mis näeb ette sõjakurjategijate Kanadas kohtu alla andmise N. Liidule ja teistele Ida-Euroopa kommunistlikkudele riikidele väljaandmise asemel. Tema arvates on Euroopa riikides asuvatel holocausti ohvritel õigus nõuda kohtuprotsesside korraldamist ka teistes maades. Holtzman muretseb eriti, et Kanadas toimuvatel kohtuprotsessidel moodustatakse vandekohus noortest inimestest, kes ei tunne olukorda ja mõistavad kaebealused õigeks, moonutades sellega ajalugu.

Holtzmani ja Ryani taoliste sõjakurjategijate jälitajate traagika seisab selles, et nad vaatavad ajaloolistele sündmustele ainult läbi kitsa pilu ja ei taha näha, et natsi sõjakurjategijate kõrval oli ka teisi sõjakurjategijaid. Kuidas on lood Balti riikides toimunud julmade mõrvade, arreteerimiste ja küüditamistega Teise maailmasõja eelõhtul ja kes mängisid nendes küüditamise komiteedes silmatorkavat rolli? Kellel oli silmapaistev osa punastes hävituspataljonides kui need Eestis punaarmee taandumisel rahvast terroriseerisid ja pataljonide operatiivgrupi ülema Mihhail Pasternaki juhtimisel talusid põletasid? Kui Holtzman ja Ryan peavad endid suurteks asjatundjateks sõjakurjategijate jälitamise alal, miks ei pühenda nad oma suuri kogemusi Katõni massimõrva paljastamisele ja süüdlaste vastutusele võtmisele?

Ryan ja Holtzman võiksid oma ajaloolist vaatevälja pisut laiendada ning nende silmade ette kerkiksid hirmuäratavad pildid, kus peategelasteks ei olnud natsid vaid hoopis-tükis teised sõjakurjategijad. Need sõjakurjategijad istuvad veel praegugi tugeva kaitsekilbi varjus ja neid ei puuduta keegi. Miks?

AMI

Toronto Eesti Ühispank

958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

Ühenduses on jõud!

KINNISVARALAENUD 10,25%
ISIKLIKUD LAENUD alates 11.50%

Informatsiooniks helistada:
465-4659

Pank avatud: esmasp.-reedeni 10—3,
teisip. ja neljap. õhtuti 5.30—8.00 p.l.
laupäeviti 10.00—1.00

Kommunistlike riikide

(Algus lk. 2)

nagu see juhtus Poolas 1970-ndatel aastatel siis kui tõsteti hindu."

Eelpool nimetatud tshehhist filosoof Svitak ütles meie korrespondendile, et tema ei usu, et mingid põhilised reformid võiksid aset leida Tshehhoslovakkias ja avaldas kriitikat lääneriikide pihta kommunistlike valitsuste ülalhoidmise pärast suurte abi- ja laenusummadega. Svitak väitis, et ajavahemikul 1972 kuni 1982 paigutas Lääne-Euroopa umbes 80 miljardit dollarit Ida-Euroopa riikide majandustesse. Selle poliitika resultaadiks oli aga ainult uskumatu majanduselu väärjuhtimine, eriti Poolas. Ta kommenteeris, et siis kui Ühendriigid tarnisid umbes sama palju abi (kui arvestada tänast dollari väärtust) Lääne-Euroopale pärast Teist Maailmasõda taaselustas see programm sealsete riikide majandustegevuse.

A.J.

Eesti Sihtkapital Kanadas

Annetused, testamendipärandused ja mälestusfondid on tulumaksuvabad. Suunake oma annetused noortele ja teistele eesti organisatsioonidele

Eesti Sihtkapital Kanadas

kaudu tulumaksuvaba kviitungi saamiseks. — Eesti Maja, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6

VAIPADE & MÖÖBLI PUHASTUS

SEINAST-SEINA JA LAHTISED
ERIK LOKBIK — 447-9834

Hiiu mardisandid

(Algus lk. 1)

hiidlastele sümboolseks teenäitajaks nii siin kui ka tagasi kodumaale minekul.

Pidu algas Külakaja Orkestri helide saatel, kes mängis tuttavaid viise ja lugusid. Orkestrit toetasid rõõmsate ja ilusate häältega daamid.

Avasõna oli kauaaegselt esimehelt Edgar Liikilt, kes tervitas külalisi nii lähedalt kui kaugelt ja soovis head pidutuju. Helme Kaju tutvustas Piilut, et kui peaks leiduma veel keegi, kes Edward Pihlbergi ei tunne. Tema on ajakiri „Hiiu" toimetaja ja tal on veel tuhat muud ametit. Seekord oli ta kõigile muule lisaks laval ühislaulude ajal suure lauliku lehtede keerajaks, et inimesed näeksid sõnu ja saaksid kaasa laulda. August Tuvikene oli loonud hiidlaste koosviibimise puhuks uue laulu, mida tuli õppida, et järgmisel sügisel võrulaste peol võiksid hiidlased ja võrulased seda üheskoos laulda.

Huvitavaks ettekandeks oli veel Hermann Sergo kirjutatud hiiukeelne jutt „Õnn", mille kandis ette Edgar Liik. Mardipeolt ei puudunud muidugi mardisandid. Eriti hakkas silma valge tuttsabaga jänku, kes tippis kõrgekontsalistel kingadel kergejalgseid tantsusamme. Mardinalja tegi muidugi veel „Külakaja", kui nad kõik huvitavalt maskeerituna saali ilmusid, mängisid ja laulsid mardilaule. Einelauas polnud küll mardihane, kuid selle asemel võis maitsta häid jõuluvõrste, mida hiiu keeles kutsutakse makkideks.

Üldiselt oli pidu hästi õnnestunud. Enamus peolistest on omavahel sõbrad ja tuttavad juba kodumaalt. See loob eriliselt hubase ja sõbraliku õhkkonna. Kui mitte varem, siis järgmisel mardipeol näeme jälle! Nii öeldakse üksteisele lahkumisel.

L.M.

TÄHELEPANU!

Parkway Baker'i tooteid on saadaval järgmistes ärides: Broadview Delicatessen, Viking Foods & Imports, The Finnish Place, Nordic Distributing, Main Meats.

Parkway Bakery
127 Manville Rd. Unit 14
Scarborough — Tel. 751-0066

Kümme narkomaani Narvas kohtu ees

Alles hiljuti tunnistati N. Liidus üles, et ka seal esineb narkomaane. Kui see otsustav samm oli võetud, hakkas selle kohta ilmuma artikleid, millistest selgus, et probleem mitte üksi ei eksisteeri, vaid et see peale selle on väga laiaulatuslik.

24. juunil algas „Rahva Hääles" artiklite sari narkomaania protsessist Narvas kümne noore inimese vastu. Hiljem mõisteti nad vangilaagrisse kaheks aastaks või rohkem. Kuid kõige huvitavam artiklites oli siiski üldpilt narkomaania levikust N. Liidus. Ja kuigi ametlikud arvud on küllaltki suured, näivad needki pigem olevat mingid soovunelmad. Tsiteerime artiklist:

„Nõukogude Liidus on arvel 46 000 narkomaani. Nemad on ametlikult tunnistatud haigeteks, kes vajavad ravi. Umbes sama palju arvatakse olevat inimesi, kes narkootikume nii või teisiti proovinud. Viimase viie aasta jooksul on need arvud pidevalt kasvanud ning laienenud on narkomaania geograafia.

Meie narkoloogide andmeil on Eestis diagnoos pandud 50 narkomaanile ja 50 toksikomaanile. Täpsustamisel on praegu umbes 500 inimest. Ka meie arvud on kasvanud. Ka meil puudub olukorrast tegelik ülevaade. Arvata võib, et koduvabariigis on narkomaane märksa enam kui kirjas. Nii NSV Liidus tervikuna kui ka Eestis on viimaste aastate jooksul sagenenud narkomaaniaga seotud kuriteod.

Ometigi kaheldakse meil ikka, kas me mitte liiga vara sellest pahest ei räägi. Unustades, et omal ajal arvati samamoodi alkoholismi kohta. Omapärane dialektika on aga selleski, et liiga vara võib juba natuke hilja olla.

Tahame või ei, tunnistame seda või ei, aga see pahe LEVIB. Ka meil, Eestis."

Jälgige eesti organisatsioonide tegevust VABA EESTLASES!

ROYAL LEPAGE

REAL ESTATE SERVICES LTD.
REALTOR
2320 Bloor St. West, Toronto
Ont. M6S 1P2

Esindaja
EHA KAJAK-NIITSOO
Tel. kontoris 762-8255
kodus 762-6326

OPTIK RATAS

219 DANFORTH AVENUE
TORONTO, ONTARIO M4K 1N2
465-6251

Täidame täpselt igat liiki prilli-retsepte, näit. „cataract" tüüpi. Suur valik lasteraame, spordi kaitseprille ja parimas kvaliteedis päikeseprille.

Raamid peamiselt Euroopast, alates $12.— kuni $200.—
Hinnaalandus kaasmaalastele 10%
Täidame ka kodumaiseid retsepte ja soovikorral saadame ära.

Balti Vabadusliidu bankett Los Angeleses

17. otoobril toimus Los Angeleses Balti Vabadusliidu korraldusel „Awards" bankett, kus austati kolme Balti Vabadusvõitlejat — Tiit Madissoni, Rolands Silaraups'i (lätlane) ja Vytautas Scott Skoudas't (leedulane). Õhtu solistina esines hiljuti vabadusse ärahüpanud eesti helilooja ja pianist Rein Rannap. Banketile saatis soojasõnalise telegrammi USA president Ronald Reagan.

Bankett leidis aset Läti Majas, mis on kõige suurem siinsest kolmest Balti Majast. Kohad olid täidetud viimaseni. Üritused algasid juba reede hommikul, mil toimus pressi-konverents Los Angelese Press-Klubis. Sellele järgnes ühine lantsh restoranis ning peale lõunat toimusid intervjuud. Õhtul toimus leedulaste vastuvõtt Vytautas Scott Skoudasele, ta abikaasale ja tütrele leedu arsti dr. Brinkise residentsis, kus ka Balti Vabadusliidu esimees Avo Piirisild kõneles.

A. Piirisild nimetas, et Balti Vabadusliit sai alguse dr. Brinkise kodus 1981. aastal ning esimene koht, kus Balti Vabadusliit demonstreeris oli Chicago(Skoudas sündis Chicagos ja läks väikse lapsena vanematega Leedusse) Skoudase välja laskmise heaks.

Chicagos saadi väga hea USA ajalehtede kaastöö. Seda korraldas Leslie Dutton Hannaford firmast.

Järgmisena kõneles Juozas Kojelis (Lithuanian American Community abipresident) ja Vytautas Skoudas, kes tänas Balti Vabadusliitu abi eest ning ka kutsumast teda Los Angelesesse. Ta andis ülevaate oma elust ja vangipõlvest karmi rezhiimiga karistuslaagris, kus ta peeti kinni nn. „Nõukogude Liidu vastase agitatsiooni" eest.

Ta nimetas, et kuna ta oli Ameerika kodanik, siis USA konsulid Leningradist külastasid tema perekonda, andes neile tuge ning pakid Prantsusmaalt ja Rootsist hoidsid ta perekonda nälja eest.

Enne väljalaskmist Leedust kutsuti Skoudas KGB asutusse ning anti tagasi talt konfiskeeritud manuskriptid (Skoudas töötas Leedus professorina ning kirjutas raamatuid). Talt nõuti, et ta hakkaks USA's spiooneerima, millest Skoudas keeldus. Ta nimetas, et ta ei tulnud Ühendriikidesse, et saada kuulsaks või rikkaks, vaid ta tahab valgustada olukorda Ikestatud Leedus. Ta kirjutas juba Leedus alla nõudmisele, et Balti riikides austataks Helsingi lepingut.

Laupäeva-õhtuse banketi avas palvusega hiljuti Läti aukonsuliks määratud Balti Vabadusliidu juhatuse liige Aivars Jerumanis. Balti Vabadusliidu esimees Avo Piirisild peale avasõna andis üle väljapaistva kaastöö eest Balti Vabadusliidule vastavad autahvlid Rita Latsonile (lätlanna), kes esindas Balti Vabadusliitu mitmetel üritustel ning konverentsidel Washingtonis. Ta on BVL juhatusliige, elukohaga Virginia osariigis.

Teisena sai autahvli EV aukonsul Jaak Treiman, kes on samuti BVL juhatusliige ning kelle teened on suured, alates juba Balti rahvatantsijate protsessiga Olümpia-mängude komitee vastu. Ta oli ka tegelik BVL „Awards" banketi idee alustaja.

Muusikalise osa avas eesti helilooja ja pianist Rein Rannap, kes esitas oma loomingut ning tuntud ameerika helindeid. Tema meisterlik esinemine ning talent lausa üllatas baltlasi, kes 15-minutilise kava järgi püsti seistes aplodeerisid kunstnikule tugevalt ning kaua.

Järgnes alati loorbereid lõiganud leedu meeskvartett, keda saatis klaveril leedu pianist Raimonda Apeikis. EV aukonsul Jaak Treiman tõi tervitusi EV peakonsul Ernst Jaaksonilt, kes tervitas sellel õhtul kogunenud kolme Balti Vabadusvõitlejat. Ta ütles ka teretulemast uuele Läti aukonsul Aivars Jerumanisele. Ta teatas kavast, et Balti Vabadusliit annaks auhindu Balti-teemaliste artiklite eest, mis ilmuvad Ameerika ajakirjanduses või ajakirjanduses, kirjutatuna baltlaste poolt. Nende publikatsioonide tiraazh peaks olema vähemalt 100 000. Oma nõusoleku olla kohtunikuks on andnud järgmised isikud: Allan Bock, juhtkirja-toimetaja „Orange County Registrist"; Ivar Ivask, toimetaja „World Literature Today"; dr. Laurence Kitching, „Baltic Studies Journal'i" toimetaja; Jay Mathews „Washington Posti" Läänе-Büroo juhataja; Karlis Petrovskis, endine „Daugavas Vanagi" ajakirja toimetaja; Tõnu Parming, autor ja Marylandi Ülikooli professor; Ilgvars Spilners, läti ajalehe „Laiks" toimetaja ja Andres Sparnins, „Daugavas Vanagi" esimees.

Balti Vabadusliidu banketil 17. oktoobril Los Angeleses. Vasakult Läti aukonsul ja BVL juhatusliige Angela Nelsas kes tõlkis Vytautas Skoudasele, Leedu Vabadusvõitleja Vytautas Skoudas, Läti Vabadusvõitleja Rolands Silaraups, Balti Vabadusliidu esimees Avo Piirisild, Eesti Vabadusvõitleja Tiit Madisson, EV aukonsul Jaak Treiman. Foto: Tauno Vaidla

Järgnevalt kõnelesid kolm väljalastud Balti Vabadusvõitlejat. Esimene, Vytautas Skoudas, nimetas et meie ühine usk tõi meid täna siin kokku. Me oleme aastaid töötanud koos Balti riikide iseseisvuse jälle-taastamiseks. Mõned arvavad et Helsinki grupp on teinud oma töö, kuid see on alles algus. Meie Leedus olime õnnelikud kui kuulsime, et Lätis moodustati Helsinki 86 grupp. Kolm lätlast selles grupis on hästi tuntud Rolands Silraups, Janis Barkins ja Alfred Zarans. Mul on tõsine heameel olla täna siin kui austatakse mu head sõpra Rolands Silraupsi. Mul on ka heameel, et te möödunud aastatel austasite põrandaalust „Leedu Katoliiklikku Kroonikat" ja preester Julionas Stepanoviciоust. Preester Stepanovicious on leedulaste hing, süda ja inspiratsioon. On aga mure, et teda lastakse oma ametist lahti. Kui ma kuulsin Leedus, et Balti Vabadusliit annetas möödunud aastal oma auhinna preester Stepanoviciousele ning toimus Vabadusristlemine, siis oli mul tunne, et väljaspool ühiselt võideldakse meiega ühise asja eest. Mul on heameel, et sel aastal austatakse Helsinki '86 ühte asutajat, Rolands Silraups'i ning Balti Vabadusliidul on tähtsad funktsioonid täita, töötades Balti Vabariikide iseseisvuse taastamisel.

Tiit Madisson, Eesti Vabadusvõitleja kes oli 23. augusti demonstratsiooni juhte Tallinnas, alustas oma kõnet sõnadega: „Mul on heameel olla täna eestlaste, lätlaste ja leedulaste keskel. Ma tänan Balti Vabadusliitu tehtud töö eest, et vabastada meie riike. Kui ma seisin Hirvepargis, nägin ma lootust vabadusele meie maale ja teistele Balti riikidele. Vaatamata 40 aastasele orjusele ei ole inimesed kaotanud usku vabadusele. Ma loodan, et välismaal ei kaotata lootust ja me saame jälle vabaduse. Meie rahvas ootab konkreetseid tegusid ka välismailt. 7. novembril Nõukogude Impeerium tähistab oma 70. aastapäeva. Ma kutsun teid sellel päeval demonstreerima. Teid toetavad baltlased Stokholmis, Washingtonis ja New Yorgis ning ehk ka teistes linnades, mida ma veel külastan".

Läti aukonsul Aivars Jerumanis tutvustas „Helsingi 86" kaasasutajat Rolands Silraups'i, kes organiseeris 14. juuni demo Riias.

BVL esimees Avo Piirisild andis üle Balti Vabadusliidu austustahvli Roland Silraups'ile, millele Silraups vastas, tänades kõiki baltlasi.

„Ja ma loodan viia selle autahvli vabasse Lätisse. Ühinen Tiit Madissoni üleskutsega, et tuleb demonstreerida 7. novembril."

Tiit Madissonile andis tsheki Los Angelese Eesti Seltsi nimel esimees Tõnis Rebane ja Los Angelese Pensionäride nimel kauaaegne poliitika-tegelane Bernard Nurmsen.

BVL esimees Avo Piirisild tänas abilisi, kes aitasid banketi läbi viia ning arvukat publikut, kes elas kaasa sündmustele.

Pühapäeval toimus Eesti Majas Balti Vabadusliidu korraldusel helilooja ja pianisti Rein Rannapi kontsert ning Eesti Vabadusvõitleja Tiit Madissoni tutvustamine. Kontserti oli tulnud jälgima KCRW raadiojaama muusika-direktor, UCLA ülikooli muusika-direktor ja rida teisi Ameerika muusikaelu tegelasi. Rein Rannap improviseeris klaveril ja ainult üks meloodia oli ennem helilindistatud.

Tema talent ja esitus Eesti Majas tõi publiku püsti seisma kõva aplausi saatel.

Peale Balti Vabadusliidu toetuse tuli Rein Rannapile toetusi veel EELK La Koguduselt ja Eesti Naisklubilt ning üksikisikutelt.

Järgnevalt mängis Tiit Madisson helilindil demonstratsioonist Hirvepargis Tallinnas ning vastas küsimustele. Ta kutsus rahvast üles toetust saatma Eesti Vabadusvõitlejate Keskusele Stokholmis, kes siis summasi ning vajalikke asju edasi toimetavad sealsetele Vabadusvõitlejatele.

Tiit Madisson lendas järgmine päev edasi Vancouverisse, Rein Rannap jäi Los Angelesse veel kuni kolmapäevani.

Esmaspäeval toimus intervjuu „Rand Uurimis-korporatsiooniga" ning õhtul võttis ta osa filmiinstituudi banketist.

Teisipäev kulus harjutamisele, sest kolmapäeval toimus tunni ajaline esinemine KCRW raadios.

Peale raadios esinemist oli tal laialdane vaimustatud kuulajaskond. Peale esinemist kohe helistas NBC TV Today Show ja soovis, et Rein Rannap esineks seal. Siis helistas veel „Washington Post" ja mitmed heliplaadi firmad. Raadio-direktor ennustas Rein Rannapile kiiret edu, mida ta igati väärib. V.P.

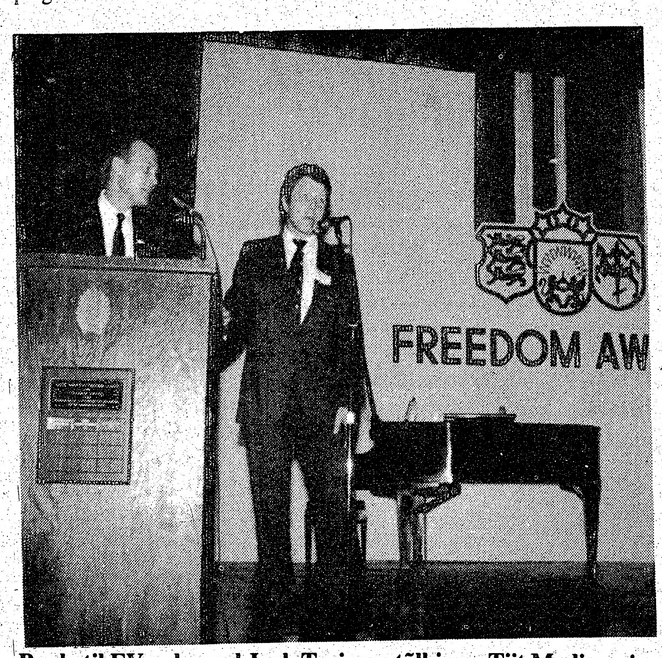

Banketil EV aukonsul Jaak Treiman tõlkimas Tiit Madissoni kõnet. Foto: Tauno Vaidla

Teeme värvimistöid soodsa hinnaga

756-4654

INTRA Independent Travel Retailers Associated

Your Host Travel Agency (1986) Ltd.

EESTLASE REISIBÜROO

MIRIAM ISBERG ANDERSON, C.T.C.

President

Woodside Square Mall, 1571 Sandhurst Circle (McCowan & Finch Scarborough, Ontario, Canada M1V 1V2

416-298-2160

Avatud nädala sees 9:30—9:30

laupäeval 9:30—5:30

INDIVIDUAAL- JA GRUPIREISID ÜLE MAAILMA

OVER 50 YEARS OF GM SALES AND SERVICE

HOGAN GM

Chev Olds Limited

5000 Sheppard Ave. E., Scarborough, Ont. M1S 4L9

PAUL JUTTUS

Müük ja rentimine

Tel. 291-5054, kodus 423-5716

Saatke v

Kanada ukrainlas

Laupäeval, 27. oktoo hulgas võttis sõna ka (hea ülevaate sõjakurjategijat

Koosoleku avas palvuse ja kese sõnavõtuga praost E. L kes õhutas eestlasi vabas mas mitte meelt heitma va ülekaaluka ülevõimu pärast edasi võitlema. Ta tõi vas näited piiblist ja ka Iisrael võitlustest oma mitmeko võimsamate vaenlaste, araa vastu, keda N. Liit veel ae toetab. Ta mainis ka K Rooma ajalugu ja eestlaste dussõda, kus ülekaalule alla tud.

Laas Leivat kui EKN'u e tänas teda sõnavõtu eest valiti koosoleku juhatajaiks ise ja Hans Lupp, protokoll Endel Lindaja ja Rein K ning häältelugejaiks Kalju Nikolai Valge ja Lembit Pärast tervitust aupeakonsul Heinsoolt võis koosolek al

Kuna John Gregorovic varem kohale jõudnud ku oodati, muudeti vähe koo päevakorda ning lubati ta sõna võtta. Gregorovich as juurde, võrreldes USA ja immigratsiooni-seadusi. Ta ka äsja vastu võetud täien dusest Kanadas, mis tegel jakurjategijate üles otsim nende kohtu ette toomiseg

Ta kinnitas, et see läheb USA vastavast progra kuna kanadalaste juures kohtukäik kriminaalsead alla ja süüdistatuid ei s Ida-Euroopasse (N. Liitu nende kohta käib koht mine Kanadas.

Ta rõhutas siiski, et s gramm ei välista veel sõja gudes süüdistatu välja a peaks vastavad kokkulepp sisteerima ja süüdistusma nõudmist õigustama.

Kanadas toimuks ko Kanada kriminaalseadusea järgi, kohtuniku ja va meestega ning kui tarvi poolt määratud kai vokaadiga. USA-s toimus mõistmine administratiiv kus tsiviilõiguste kaitse kr seadustiku all ei eksist Ning sealsel tribunaalil tarvis kaebealust kuritegu di mõista — ainult et ta o gratsiooni määruste vastu ning seega võis temale a dakondsust tühistada. Pe USA kodakondsuse k kuulus ta aga automaatse maale tagasi saatmisele.

Deschenes' komisjoni järgi on Kanadas kohtu a sõjakuritegudes süüdistatu tunnistajatele küsimusi (neid ristküsitleda), on (või ka kohalikke kohtut sutada, oma (või siins ekspertidel lasta tõendi uurida — kõik need õigu USA-s süüdistatuil p Kuid Gregorovich i Kanada kohtud ei ole abs N. Liidu poolt esitatud t terjalide kasutamisest är — nii kaua kui see on r ja nõukogudelastel õ Kanada kohtuid selle veenda. Kuid tunnist tõendmaterjal) peab Kanadasse toodama, mi videolindile võetuna n USA jaoks oli tehtud.

Gregorovich arvas, e se välja kas üks või paa

ult Läti aukonsul ja BVL juha-
edu Vabadusvõitleja Vytautas
adusliidu esimees Avo Piirisild,
. Foto: Tauno Vaidla

se tuli Rein Rannapile toetusi veel EELK La Koguduselt ja Eesti Naisklubilt ning üksikisikutelt.

Järgnevalt mängis Tiit Madisson helilindil demonstratsioonist Hirvepargis Tallinnas ning vastas küsimustele. Ta kutsus rahvast üles toetust saatma Eesti Vabadusvõitlejate Keskusele Stokholmis, kes siis summasi ning vajalikke asju edasi toimetavad sealsetele Vabadusvõitlejatele.

Tiit Madisson lendas järgmine päev edasi Vancouverisse, Rein Rannap jäi Los Angelesse veel kuni kolmapäevani.

Esmaspäeval toimus intervjuu ,,Rand Uurimis-korporatsiooniga'' ning õhtul võttis ta osa filmiinstituudi banketist.

Teisipäev kulus harjutamisele, sest kolmapäeval toimus tunni ajaline esinemine KCRW raadios.

Peale raadios esinemist oli tal laialdane vaimustatud kuulajaskond. Peale esinemist kohe helistas NBC TV Today Show ja soovis, et Rein Rannap esineks seal. Siis helistas veel ,,Washington Post'' ja mitmed heliplaadi firmad. Raadio-direktor ennustas Rein Rannapile kiiret edu, mida ta igati väärib.

V.P.

Teeme värvimistöid soodsa hinnaga

756-4654

Your Host Travel Agency (1986) Ltd.

EESTLASE REISIBÜROO

ANDERSON, C.T.C.

hurst Circle (McCowan & Finch
/ 1V2
Avatud nädala sees 9:30—9:30
laupäeval 9:30—5:30
UPIREISID ÜLE MAAILMA

M SALES AND SERVICE
AN GM
ds Limited
orough, Ont. M1S 4L9
JUTTUS
a rentimine
, kodus 423-5716

Saatke valitsusele protestikirju!

Kanada ukrainlaste esindaja kõneles EKN'u peakoosolekul

Laupäeval, 27. oktoobril toimus Eesti Maja keskmises saalis EKN'u peakoosolek, kus teiste hulgas võttis sõna ka (heas inglise keeles) Kanada ukrainlaste esindaja J. Gregorovich, kes andis ülevaate sõjakurjategijate kohtu ette viimise seadusandlusest.

Koosoleku avas palvuse ja lühikese sõnavõtuga praost E. Lepik, kes õhutas eestlasi vabas maailmas mitte meelt heitma vaenlase ülekaaluka ülevõimu pärast, vaid edasi võitlema. Ta tõi vastavad näited piiblist ja ka Iisraeli riigi võitlustest oma mitmekordselt võimsamate vaenlaste, araablaste vastu, keda N. Liit veel aeg-ajalt toetab. Ta mainis ka Kreeka-Rooma ajalugu ja eestlaste vabadussõda, kus ülekaalule alla ei antud.

Laas Leivat kui EKN'u esimees tänas teda sõnavõtu eest ja siis valiti koosoleku juhatajaiks tema ise ja Hans Lupp, protokollijateks Endel Lindaja ja Rein Kangre ning häältelugejaiks Kalju Jõgi, Nikolai Valge ja Lembit Kolk. Pärast tervitust aupeakonsul Ilmar Heinsoolt võis koosolek alata.

Kuna John Gregorovich oli varem kohale jõudnud kui teda oodati, muudeti vähe koosoleku päevakorda ning lubati tal kohe sõna võtta. Gregorovich asus asja juurde, võrreldes USA ja Kanada immigratsiooni-seadusi. Ta rääkis ka äsja vastu võetud täiendusseadusest Kanadas, mis tegeleb sõjakurjategijate üles otsimise ja nende kohtu ette toomisega.

Ta kinnitas, et see läheb lahku USA vastavast programmist, kuna kanadalaste juures kuulub kohtukäik kriminaalseadustiku alla ja süüdistatuid ei saadeta Ida-Euroopasse (N. Liitu), vaid nende kohta käib kohtumõistmine Kanadas.

Ta rõhutas siiski, et see programm ei välista veel sõjakuritegudes süüdistatu välja andmist, peaks vastavad kokkulepped eksisteerima ja süüdistusmaterjalid nõudmist õigustama.

Kanadas toimuks kohtukäik Kanada kriminaalseaduseadustiku järgi, kohtuniku ja vannutatud meestega ning kui tarvis, riigi poolt määratud kaitseadvokaadiga. USA-s toimus kohtumõistmine administratiivkorras, kus tsiviilõiguste kaitse kriminaalseadustiku all ei eksisteerinud. Ning sealsel tribunaalil ei olnud tarvis kaebealust kuritegudes süüdi mõista — ainult et ta oli immigratsiooni määruste vastu eksinud ning seega võis temale antud kodakondsust tühistada. Peale oma USA kodakondsuse kaotamist kuulus ta aga automaatselt sünnimaale tagasi saatmisele.

Deschenes' komisjoni reeglite järgi on Kanadas kohtu alla antud sõjakuritegudes süüdistatuil õigus tunnistajatele küsimusi esitada (neid ristküsitleda), oma tõlke (või ka kohalikke kohtutõlke) kasutada, oma (või siinse kohtu) ekspertidel lasta tõendmaterjale uurida — kõik need õigused, mis USA-s süüdistatuil puudusid. Kuid Gregorovich ütles, et Kanada kohtud ei ole absoluutselt N. Liidu poolt esitatud tõendmaterjalide kasutamisest ära öelnud — nii kaua kui see on relevantne ja nõukogudelastel õnnestub Kanada kohtuid selle ehtsuses veenda. Kuid tunnistajad (ja tõendmaterjal) peab selleks Kanadasse toodama, mitte ainult videolindile võetuna nagu seda USA jaoks oli tehtud.

Gregorovich arvas, et valitakse välja kas üks või paar proovijuhtumit, kellede vastu protsessiga alustatakse. Kui need edukalt korda lähevad, võidakse ka edasistega proovi teha. Ta arvas, et need võiksid vähemalt paar aastat aega võtta, kuna kaebealustel on süüdi mõistmise puhul õigus edasi kaevata.

Ning küllaltki edukas kaitse võiks olla, et pärast rohkem kui 40 aastat möödumist on võimatu enam kõiki detaile tõendada — inimeste mälu on viletsaks jäänud ja üldiselt on asjad aegunud.

Ta väitis, et seni on ainult baltlased, ukrainlased ja valgevenelased enam-vähem koos töötanud, kuna N. Liidu süüdistuste teravik on just olnud nende rahvaste liikmete vastu suunatud. Ta ütles, et satelliitriikidest pärit ja saksa soost võimalike sõjakurjategijate vastu ei paista N. Liit huvi tundvat. Ning lisas: kui nad oma süüdistusi küllalt tihti kordavad, harjuvad meie parlamendiliikmed mõttega ära, et ainult Baltimailt ja Ukrainast tulevad sõjakurjategijad, kes natse abistasid! Kes kommunismi nimel koledusi korda saatsid, ükskõik mis rahvusest nad siis ka on, ei käi millegi pärast sama paragrahvi alla!

Selle vastu soovitas Gregorovich järjekindlalt poliitikameestele kirju kirjutada ja niipalju kui võimalik asjad avalikkuse ette tuua, Ottawas ja mujal informatsiooni-kokkutulekuid korraldades ja ka ajalehtedele lugejakirju saates.

N. Liit on väga tegev tõendmaterjalide produtseerimise alal ja meil tuleb selle vastu võidelda!

Teatavasti sai Deschenes' komisjon ule 600 nime, millest suurem osa tagasi lükati. 218 nime on seal veel kirjas, nendest 20 küllaldase süüdistusmaterjaliga, et põhjalikumat uurimist korraldada. 8 neist olevat juba klaaritud; ta arvas et võibolla 8 nime jääb ehk lõpuks sõelale.

Kuulajate hulgast esitati küsimuks: Kas me ei peaks esitama nimekirja Stalini-aegsete sõjakurjategijate kohta ja nende tarvis N. Liidust tõendmaterjale nõudma?

Selle peale naeratas Gregorovich ja ütles, et seal lõpeb ,,glasnost''. Kuigi Stalinit süüdistatakse nüüd ka N. Liidus teiste kommunistlike seltsimeeste tapmises, ei ole veel keegi üles tõstnud küsimust ukrainlaste surnuks näljutamisest või poola ohvitseride mõrvamisest. Need on ikkagi veel ,,positiivsed'' teod, kus ta kõrvaldas nn. ,,rahvavaenlasi'' ja ,,kahjureid''. Nõukogude Liit ja Vene Impeerium on pühad, neid ei tohi keegi puutuda.

Walter Pent Ottawast küsis, kas on teada nende inimeste nimed, kes on ikkagi veel sõjakurjategijate nimekirja jäänud. Gregorovich ütles, et mitte tema organisatsioonile. Kuid mõnedes ringkondades on see kahtlemata teada.

Laas Leivat tänas kõnelejat tema umbes tunniajase ladusa ettekande eest. Mindi päevakorras edasi. Küsimuse alla tuli Canadian Press'ile ja ajakirjanik Gerard McNeilile saadetud märgukiri (mille oma lehe 5. novembri numbris eestikeelses tõlkes ära trükkisime). Selles protestiti eesti ,,paadipõgenike'' laimamise vastu Gerard McNeili 12. augustil trükitud artiklis, mis ilmus mitmes väiksemas Kanada ajalehes. Leivat luges ette Canadian Pressi presidendi Keith Kincaidi vastuse, kus see vabandas valearvamise tekitamise ja võibolla mõningate väärsõnade kasutamise eest — kuid üldiselt jäi ta selle juurde, et Gerard McNeil ei soovinud eestlasi laimata, vaid ainult kirjutas oma artikli aktide põhjal, mida ta ajaloolase Alti Rodali raportist sai. Et Rodal eksida võis, selle kohta ei pidanud Kincaid end vastutavaks. Ta lisas veel, et ta oleks nõus ära trükkima õienduse, kui EKN seda nõuaks.

Priit Aruvald luges ette majandusaruande, mille järele ettenähtud eelarvest kinni peeti. Sissetulekuid oli 79.577 dollarit, väljaminekuid 77.692, seega oli 1885 dollariline ülejääk. Annetustest laekus 66.000 dollarit, 6000 rohkem kui oli arvestatud. Suuremaid toetusi saadi Võitlejate Ühingutelt, Eesti Abistamiskomiteelt, Eesti Ühispangalt ja teistelt eesti firmadelt ja asutustelt.

Pangabilanss oli 3109 dollarit, varandus 10.343 dollarit, erifondis oli 35.000 dollarit, pangaintressiga kokku üle 36.000.

Lembit Kolk võttis sõna ÜRO-aktsiooni kohta, kus vaatleja-staatust taotletakse. Temaga ühines veidi hiljem Enn Salurand. Aktsioon on ikka veel käimas, kuid USA's on selle vastu vähe huvi üles näidatud. Kuna vaatleja-staatuse saamine nõuab ÜRO Julgeoleku-nõukogu kinnitust, kus N. Liit on üks permanentne liige, siis pole mingit lootust et nad selle poolt hääletaksid. Kuid Salurand arvas, et asja saaks ka otse ÜRO üldkogu ette viia, kui õigeid viise tarvitada ja küllalt palju allkirju koguda. Seni on Kanada eestlased kõige rohkem vastavaid allkirju kogunud.

Walter Pent Ottawast võttis veel sõna koolides levinud moraalipuuduse ja vildakate kasvatussuundade kohta.

Laas Leivat andis edasi teadaande, et teisipäeval, 17. novembril kell 5.00 p.l. on ,,kanal 10'' peal kaabel-telesaates ,,Backgrounderi'' nime all saade probleemidest Baltimaadel. Pühapäeval, 22. novembril kell 6.30 p.l. korduvat see jälle sealsamas. Ka Leivat ise pidi seal sõna võtma. 26. nov. toimuvat Ottawas Balti riikide konsulite õhtu — Eesti ja Läti konsulaadid Kanadas on nüüd 60 a. vanad, Leedu oma 50 aastat. Kuid Kanada välisministeerium (loe minister Joe Clark) olevat veel ikka E.V. aukonsulile konsulaar- ja diplomaatiliste õiguste andmise vastu, kuigi juba Trudeau valitsuse ajal oli seda teha lubatud.

Valimistel valiti vana juhatus tagasi. Seega, esimeheks Laas Leivat, peasekratäriks Priit Aruvald, ning 17 endist juhatuseliiget. Revisjonikomisjon, 3 alalist liiget ja 2 asemikku, aukohus, kolm alalist liiget, kolm asemikku.

Tõstatati ka EKN'u seisukoha küsimus kodumaa külastamise kohta. Selle tõttu paluti kõikides lehtedes uuesti järgmine resolutsioon ära tuua: **Eestlaste Kesknõukogu Kanadas Rahvuspoliitiline Komisjon oma koosolekul 3. mail 1986 leidis vajaliku olevat jatkuvalt kaasmaalastele südamele panna, et okupeeritud kodumaa külastamine moraalselt kahjustab Eesti vabadusvõitluslikku tegevust — eriti kui seda teevad meie rahvuslike organisatsioonide esindajad ja juhatusliikmed. Samal ajal EKN juhib taas tähelepanu isiklikule ohule, mis alati kaasub okupeeritud Eesti külastamisega.**

Otsustati saata tänukirjad parlamendiliikmeile Andrew Witer'ile ja Yuri Shymko'le, kes on end korduvalt eestlaste sõpradena üles näidanud. Samuti kuulutas esimees Leivat, et tal on valmis 8 erinevat kirjade teksti, mida võiks saata publiku poolt peaminister Mulroney'le ja valitsuse liikmeile/parlamendiliikmeile. Soovitati nõuda Enn Tarto Vabastamist, Eesti Vabariigi aukonsuli konsulaar- ja diplomaatiliste õiguste tunnustamist, sõjakurjategijate uurimisprotseduuri avalikustamist jne. Kirjadele ei ole tarvis postmarke, kui nad parlamendi-liikmeile saadetakse.

Ruho Paluoja omalt poolt esitas teate, et Kanada jaapanlased nõuavad valitsuselt kahjutasu neile II maailmasõja ajal tehtud ülekohtu eest. Jaapanlased tahavad saada 25.000 dollarit igale veel elusolevale sõja aeg kahju kannatanud Kanada jaapanlasele — neid olevat järel umbes 11.000.

Mainiti ka, et 13. detsembril kell 1.00 p.l. toimub Toronto linnakeskuses järjekordne ,,Musta ballooni päev'', mil tuhandeid balloone vastavate läkitustega eetrisse saadetakse. Paluti sellest sõna levitada ja võimalikult paljudel kaasmaalastel kohal olla.

EKN'u üldkoosolek lõppes kell 13.00 heas korras ja ilma suuremate lahkarvamisteta. Lõpuks oli valmistatud Eesti Maja perenaiste poolt osavõtjaile maitsev lõuna, mis koosolekusaalis serveeriti.

ARVI

Tallinna Hirvepargis asuv ,,Linda'' mälestussammas, mille jalale demonstreerijad 23. augustil lilli asetasid. Lilled on sinised, lindid must-valged.

Kinkige sünnipäevaks
„VABA EESTLANE"

ELEKTRIK

Sisseseaded, uuendused ja parandused elumajades või ettevõtetes.

Halling 762-9190
Litsents nr. E. 1044

Eesti toitude valmistamine

kui endal ei ole aega . . .
MEIE VALMISTAME
Peod, pulmad, matused
TIIU ROISER —
tel. 492-7614; 485-9886

ROYAL LEPAGE
REAL ESTATE SERVICES LTD., BROKER
325 MOORE AVENUE, TORONTO
ESINDAJA
MAI SAARNA
Tel. kontoris 424-4900
kodus 751-1296

Nr. 84

SPORT

Spordist lühidalt

18 kuud kestis profipoksis seeria, mille eesmärgiks oli selgitada kõigi kolme seda ala kontrolliva organisatsiooni (WBA, WBC, IBF) ühine maailmameister raskekaalus. 9 aastat tagasi oli nii WBA kui WBC (IBF loodi 4 a tagasi) ühine maailmameister Leon Spinks. Sellest alates on WBC-l olnud 6, WBA-l 10 ja IBF-il 4 meistrit. Finaali jõudsid 21 aastane WBA ja WBC meister Mike Tyson ja 28 aastane IBFi meister Tony Tucker. Mõlemad polnud profiringis kordagi kaotanud. Tyson oli võitnud kõik 30 matshi, neist 27 nokaudiga (15 esimeses ringis), Tuckeri arvel oli 35 matshivõitu, millest 30 oli vastase nokauteerinud. 12 raundilise matshi võitjaks kuulutati kohtunike häältega 3:0 Tyson. Mõlemad mehed kaalusid 100 kg, Tucker on 198, Tyson 183 cm pikk.

Kinkige sünnipäevaks
„VABA EESTLANE"

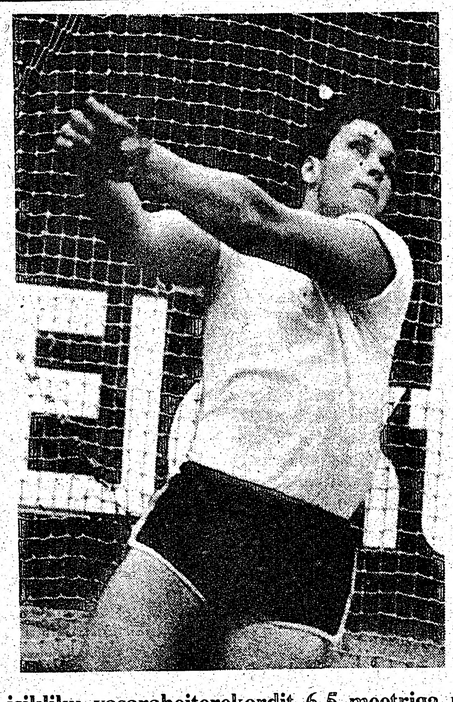

Tänavu isikliku vasaraheiterekordit 6,5 meetriga parandanud Jüri Joller viis nüüd ligi meetriga edasi Eesti raskusheite tippmarki.

Hõbemedal Jaanika Mölderile

Varnas, Bulgaarias peetud maailmameistrivõistluse iluvõimlemises lõppesid kodurahva võiduga. Bulgaaria naiskond võitis kõrge tiitli neljandat korda, saades kohtunikelt 40 punktiga maksimaalse hinnangu. Nii kõrget hinnet pole iluvõimlemise ajaloos veel ühelegi naiskonnale varem antud. Ka seda pole varem juhtunud, et individuaalvõitja, (17-aastane bulgaarlanna Panova) saab 40 punktiga maksimaalse hinde.

Hõbemedalid läksid N. Liidu naiskonnale, kelle koosseisu kuulus ka Jaanika Mölder Eestist. Mullu sai ta hõbemedali Euroopa meistrivõistlustel, tänavu sai sama osaks maailma tippkonkurentsis. Ees seisab võistlusreis USA-sse.

Joller raskusheites 23.00 m

Meil on varem sellest juttu olnud, et N. Liidus on jälle hakatud harrastama raskusheidet (16 kg raskust), ala, mis kunagi oli ka olümpiamängude kavas, kuid vahepeal hulk aastaid varjusurmas. Rasket raudmuna lennutavad peamiselt vasaraheitjad. Eestis on ala parimaks tõusnud Jüri Joller, kes tänavu oktoobris püstitas 23.00-ga Eesti tippmargi. Ametlikku rekordit sel alal ei peeta. Maailma tippmark kuulub vasaraheite rekordimehele Sedõhhile, kes on heitnud 24 meetrit. Joller on vasaraheites saavutanud 70 meetri lähedale. Suvel parandas ta oma isiklikku rekordit 6.5 meetriga.

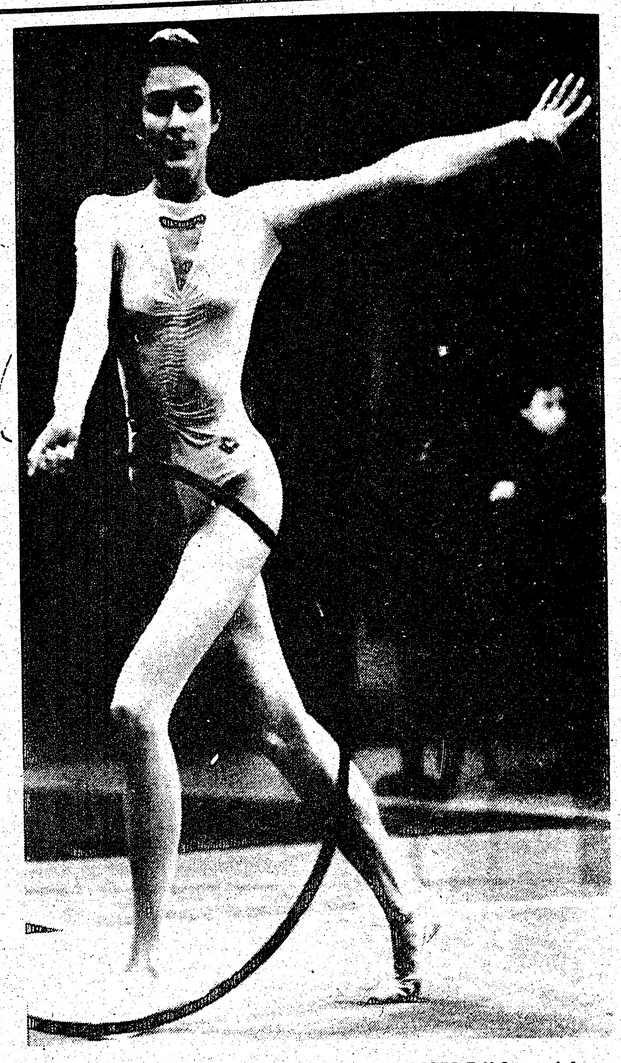

Eelmisel aastal pälvis Jaanika Mölder NSV Liidu naiskonna liikmena hõbemedali Euroopa meistrivõistlustel, nüüd sama autasu maailma tippkonkurentsis.

Eesti 70. kergejõustikumeistrivõistlustel Kadriorus tulid taas kahekordseteks meistriteks Andrus Möll sprindis (100 m 10,69 ja 200 m 21,80). Aivar Ojastu 400 ja 800 m jooksus (47,56 ja 1.49,82) ning Toomas Turb pikimatel jooksudistantsidel (5000 m 14.09,00 ja 10.000 m 30.35,2).

Naistest oli kahekordne võitja Sirje Eichelmann (1500 m 4.21,40 ja 3000 m 9.19,87). Valeri Bukrejev võitis teivashüppe 5.50 ja Ain Evard kõrgushüppe 2.15-ga. Elju Kubi heitis ketast 63.36. Mulluste juunioride MM-võistluste hõbe Anu Kaljurand oli parim kaugushüppes 6.22-ga.

Teatrirahv

Möödunud pühapäev toimus Castle Frank'i koolima auditooriumis Eesti Rahvustea teatrietendus Oskar Lutsu jutust se „Tagahoovis" dramatiseeri guna, mille oli teinud Arnold S kel. Teater mängis 700-lis täissaalile, mis näitab siin eestlaskonna suurt huvi omake se teatriloomingu vastu; osalt m jutas kindlasti O. Lutsu te populaarsus.

Pärast Hannes Oja lühen sõnavõttu O. Lutsu 100. si niaasta tähistamiseks, milles vaatles „Kevade-Sügise" tsü harmoonilist lõpetamist „Tagahoovis" esinevate p totüüpide algupära, ilmus ava eesriide tagant Allan ja Maniv Meiusi ning Artur Mihkel tagahoovi elamuid kujutav real lik lavakujundus: arvukalt üür mahutav üürimaja, „Vi Hortensia" ja pesuköök, k olulised sündmusele tausta a miseks.

„Tagahoovis" on saa dramatiseeringuna menukam kui jutustusena. Erakordselt o pärase, allakäinud inimeste k konna loomisel pole kirja olnud tagasihoidlik tüüpide k tamisel omaenese ümbruskonn On andmeid, et viinahim kingseppa luues kasutas autor totüübina isennast. Eriti hinn vaks sai A. Särevi dramatiseer A. Sirkeli oma on osavõtjat vult kärbitud, pearõhk on a tüüpide vormimisele i sisemise intriigita, ja selle tõt ilma puäntliku lõputa, mil teatrikülastajale teatud kokku antakse.

Endla Komi lavastas edukalt O. Lutsu „Kevad mõned noored näitehuvilise edasi viidud „Tagahoovi"; meie teatrisündmused on haru vad, siis arenemise jälgimi pole olnud pidevat võim Lavakindlana täitis oma osa dra Rannu, samuti ka Ric

KUI VÕIDELDI KODUPINNA EEST

HARALD RIIPALU

10.

Läksin koos adjutandiga. Meid võttis vastu operatiivosakonna ülem kapten von Bülow. Diviisiülem oli sõitnud Peipsi ranniku kaitset korraldama, sest vastane oli vallutanud hommikul Piirisaare.

Pataljonil oli korraldus Tartus maha laadida, koos alluvate üksustega liikuda Võndu ning kuni meie oma diviisi järgi jõudmiseni jääda Lõuna-Eesti Julgestusdiviisi ülema käsutusse.

Diviisi staabis saadud lühikene ülevaade olukorrast võimaldas mõista hädaohtu meie piiride taga, mis üldsusele ja meie ametasutustele kahtlemata teadmata oli.

Vastupanu Narva juures oli lootust andev, kuigi vastane oli tugevalt juba üle Narva jõe. 18. armee taandumisel oli suudetud päästa tunduv osa suurtükiväest ja see uuele kaitsejoonele viia. Hoolimata sellest, et kaitsjail polnud veel õnnestunud üle jõe tunginud vastast tagasi visata, võis vaadata juba teatud kindlusega kujunduvale rindejoonele. Sellepärast jätkas vastane pingsamat edasitungi Pihkva suunas ning tõenäolikult teeb katse Peipsi ja Pihkva järvede vahelisel kitsusel tungida Lõuna-Eestisse, et sellega sundida meid avama Narva juures tekkivat rinnet. Piirisaare vallutamine rääkis viimase oletuse poolt. Selle täielikul õnnestumisel võib vastane aga arendada oma pealetungi läbi Lõuna-Eesti, mille tagajärjed nii 18. armeel kui Eesti elanikkonnale traagilised.

Jaama tagasi jõudes olid üksuste ülemad juba ootel. Küsivad olid ka meie äsjaste vastuvõtjate pilgud. „Mis on?" „Kuidas on?"

„Läheme, nad on juba Piirisaarel," oli kõik, mis sain öelda meie vastuvõtjaile, nüüd juba mahajääjaile.

Tund hiljem marssisid kompaniid ja veeresid kahurid juba Võru maantee suunas. Läksime üle Reola-Uniküla, sest otsem tee üle Luunja parve oli hiljutise lumetuisu tõttu kinni ja parve kandejõud meie masinate jaoks liiga väike.

Käsi viibates jäid maha endised rõõmsad vastuvõtjad, huuled sosistamas palvet: Edu ja õnne meie relvadele.

Teekond Võndu oli raske. Tee tuisanud ja lahti sõitmata. Nii mõneski kohas tuli kaevata. Küsimata osutasid südamlikku abi teeäärsed taluomanikud, tulles vabatahtlikult küüti, et kergendada sõdalaste jalavaeva.

Sõda oli saanud korraga kogu rahva asjaks.

Võnnus ütles keegi elatanud küüdimees, ulatades ise „proovimiseks" suure oinanahkse tubakakoti: „Aga sõitsime just nagu Vabadussõja aegu, regi poisse täis! Oleksime teadnud, et tulete, oleksime tulnud terve külaga Tartu vastu."

Järgmise päeva hommikutundideks olid kõik üksused Võnnus, ka masinad olid end õnnelikult lumest läbi upitanud. Teegi meie järel oli nüüd sõidetav. Sama päeva lõuna paiku jõudis Võndu ka diviisi õhutõrjegrupp.

Vaevalt olime Võnnus ulualust leidnud, kui tuli uus sõnum. „Tartust on juba välja sõitnud teehöövlid ja omnibused, et viia meid kiiresti Mehikoormasse. Viimaste andmete põhjal näib vastane üritavat lähemal ajal katset ületada Peipsi ja Pihkva järvede vahelist kitsust." Sama päeva õhtu eel olime juba tulevasel lahingupaigal.

Mehikoormas võttis meid rõõmsa näoga vastu kohaliku võitlusgrupi ülem oberst Gallas. Ta oli elatanud, halli peaga härra, oberst juba I Maailmasõjast. Päev või paar tagasi saanud diviisiülemalt ülesande — võitlusgrupi ülemaks Mehikoormas.

Peipsi kalda kaitse oli rajatud õhutõrje üksusist moodustatud toetuspunktele Võõpsus, Mehikoormas ja Meerapalus, igas üks patarei. Vahesid valvati peamiselt Omakaitse meestega. Võitlusgrupi käsutuses oli ka Võru Kaitsepataljon (33. W. pat.) mille 2. kompanii kapten A. Nordmaa juhtimisel, kelle peamiseks ülesandeks oli hoida piki Lämmi järve vaba veeriba — veetõke. Pioneerid nägid kurja vaeva võitluses külmaga. Järvel oli kohati näha ka traattõkeid.

Mehikoorma vastas olevale poolsaarele, Kozákovtso Kamenka ja Ershova külade ette oli loodud Tartu garnisoni majandusmeestest moodustatud sillapea, kuhu oberst soovis toetuseks paar kompaniid.

Vastane polnud päeva jooksul endast palju elumärki andnud. Ainult paaril korral üritanud siin ja seal väikeste luureüksustega, kadudes jälle piki Oudova poole viivat teed.

Ka Piirisaarelt polnud uusi teateid.

Õhtul asusid meie kaks kompaniid kaitselõiku sillapea põhjapoolses osas.

Järgmine päev, 13. veebruar, oli vaikne. See kulus meil seisukohtade ehitamiseks, tulesüsteemi ettevalmistamiseks, kaitseehitustega tutvumiseks ja maastiku uurimiseks.

Meid huvitas maastik peamiselt Mehikoormast põhja pool. Alevist viib peagu piki Peipsi kallast teise-klassi maantee läbi Jõepera ja Meerapalu külade Pedaspääle. Kohtadel, kus tee lookleb järvest kaugemale, moodustub tasandik, põldude, heinamaade ja metsatukkadega; seda eriti Parapalu, Laaksaare ja Saksa talude juures. Vasakul pool teed aga laiub Kastre metsade-ala, Liispõllu, Agali, Saksi ja Ahunapalu üksiktaludega.

Kaitseks on ümbrus soodus, jättes meie ette Peipsi jäätasandikuna suurepärase laskevälja.

Enne Meerapallu jõudmist asub tee ja järve vahel üksik talu — Saksa. Üle selle põldude ja heinamaade paistab Piirisaar. Märgata polnud seal midagi peale raagus rannäärse lepavõsa ja üle selle paistvate katuste, korstnaist tõusis suits nagu tavaliselt.

Piirisaare langemisest jutustas lähemalt 33. Kaitsepataljoni leitnant E. Kuus. Piirisaare langemise kõrval, valgustab tema mälestuskilluke kujukalt ka kaitsepataljonide varustuse ja meie piiride kaitse puudulikkust ja juhuslikkust.

„Jaanuari keskpaigu asus pataljon Pihkva ja Lämmi järvede ranniku kaitsele. 1. ja 3. kompanii Võõpsu rajooni, kuna meie 2. kompanii sai kaitsta lõigu Mehikoormast kuni Jõeperani. Sealt edasi põhja poole, Laaksaares, Saksal ja Meerapalus asusid Omakaitse- ja saksa õhutõrjeüksused. Piirisaare kaitseks, lisaks kohapealsele omakaitsele, saadeti pataljonist üks raskekuulipilduja rühm.

Riidevarastus oli meil hea ja aasta-ajale kohane. Relvastus koosnes aga täielikult saagirelvadest: vene püssid; „Lewis" ja „Dektjarev" kergekuulipildujad ning raskekuulipilduja „Maksimid"; kuulipildujad aga kõik tagavara-osadeta ja tööriistadeta. Meeskonna koosseis nii vanuselt kui ettevalmistuselt kirju, kuid hea tahte ja kokkukuuluvusega. Oli 18 aastaseid poisse, aga oli ka 60 aasta piires vanu mehi; meie kompanii velsker Urm ja kingsepp Roosimägi, mõlemad üle 60 aasta vanad.

10. veebruari hommikul levis kuuldus, et Saksa talu juures asuvast Omakaitse rühmast olla öösel viidud vene luureüksuse poolt kaks meest kaasa. Vene luurepatrullis räägitud ka eesti keelt.

Järgneb

lder NSV Liidu naiskonna istrivõistlustel, nüüd sama

Naistest oli kahekordne võitja rje Eichelmann (1500 m 21,40 ja 3000 m 9.19,87). aleri Bukrejev võitis teivashüp- 5.50 ja Ain Evard kõrgushüppe 15-ga. Elju Kubi heitis ketast 3.36. Mulluste juunioride MM- istluste hõbe Anu Kaljurand oli rim kaugushüppes 6.22-ga.

s kompaniid kaitselõiku sillapea

eebruar, oli vaikne. See kulus seks, tulesüsteemi ettevalmista- tvumiseks ja maastiku uurimi-

peamiselt Mehikoormast põhja piki Peipsi kallast teise-klassi Meerapalu külade Pedaspääle. järvest kaugemale, moodustub naade ja metsatukkadega; seda ja Saksa talude juures. Vasakul e metsade-ala, Liispõllu, Agali, aludega.

soodus, jättes meie ette Peipsi e laskevälja.

mist asub tee ja järve vahel üksik põldude ja heinamaade paistab ud seal midagi peale raagus selle paistvate katuste, korstnaist

sest jutustas lähemalt 33. Kuus. Piirisaare langemise kõr- tuskilluke kujukalt ka kaitsepatal- piiride kaitse puudulikkust ja

asus pataljon Pihkva ja Lämmi . ja 3. kompanii Võõpsu rajooni, kaitsta lõigu Mehikoormast kuni ja poole, Laaksaares, Saksal ja kaitse- ja saksa õhutõrjeüksused. kohapealsele omakaitsele, saadeti pilduja rühm.

eil hea ja aasta-ajale kohane. täielikult saagirelvadest: vene ktjarev" kergekuulipildujad ning simid"; kuulipildujad aga kõik istadeta. Meeskonna koosseis nii selt kirju, kuid hea tahte ja kok- staseid poisse, aga oli ka 60 aasta ompanii velsker Urm ja kingsepp 60 aasta vanad.

ikul levis kuuldus, et Saksa talu e rühmast olla öösel viidud vene meest kaasa. Vene luurepatrullis

Järgneb

kirjandus • kunst • muusika

Lana Kasak oma „sulemaalidega".

Lana Kasaku suletööde näitus

6., 7. ja 8. novembril toimus Edwards Gardens'i keskuses Lana Kasaku „suletööde" näitus. Sellele harva kasutatavale meediale anti rohket tähelepanu ja paljud tööd leidsid imetleva omaniku.

Lana Kasak on oma suletööd viljelenud ja sellega näitustel esinenud kümme aastat, saades rohkem tähelepanu kanada kui eesti ühiskonnas. Oskus peotäiest sulgedest luua mitmesuguseid kunstitöid, kasutades meisterlikult sulgede värvitoone ja mustreid, on ta loonud palju mitmesugustes suurustes töid, nii realistlikus laadis kompositsioone loomade ja lilledega kui ka ornamendiliste töödega. Mõnes töös on sulgedele värvi lisamisega antud tugevamat koloriiti, aga seda on saadud ka eksootiliste lindude sulgedest, kuna sulgedel on eriomadus anda varieeruvaid värvitoone erivalguses ja valguse reflekteerimisel. Uuema võttena on ta lisanud värvilise tausta andmiseks heledamaid akvarellitoone, millega töö sai enam maalilise iseloomu.

L. Kasak sai suuremat tähelepanu möödunud suvel Meafordis peetud käsitööde näitusel, kuna ta tööd peetakse selle iseloomu kohaselt rakenduskunstiks, mõneti käsitööks, aga eks iga kunstilooming tehakse kätega, väljaarvatud suu- ja jalgadega maalijate tööd. Sealse keskuse suuremal näitusel äratasid tema tööd oma ainulaadsusega tähelepanu. Kohaliku ajalehe reporter kirjeldab Lana sulekunsti, et esimesel pilgul näib see maalina, aga see on tehtud mitmesugustest sulgedest, mõnikord akvarelliku taustaga. Ta on kasutanud nii kohalike kui ka kaugete maade lindude sulgi, mida ta on saanud kas kingitusena või ostnud.

L. Kasak maalis varem vesivärvidega ja õliga, kuid avastanud võimaluse sulgedega loomiseks, tundis et see oli temale lähedasim. Ta algas ettevaatlikult sulekunstiga, tehes kaarte mida edukalt üle Ontario müüdi; ja alati oli nõudmine suurem kui ta jõudis neid valmistada. Siis hakkas ta oma töid raamima, nii said neist maalid.

Kasak ütleb, et ta pole kohanud teist sama meediumi kasutajat selle kümne aasta jooksul, mil ta on sulgedega töötanud. Ta peab koguni heaks, kui leiduks teisi kellega „võistelda" ja uusi võimalusi otsida. Küll on teda kutsutud seda ala õhtukoolis õpetama, kuid ta pole seni aega leidnud. Ka võib õpilastega olla palju tegemist, sest sulekunstis loomine pole kerge, see nõuab palju aega ja kannatust, et neist eriti kunstipäraseid tulemusi saavutada. Mõnest väiksest suletükist vormunud loomad ja lilleõied on saanud humoorika sisu hiirte ja pardiperekonnaga. See on nõudnud lisaks sulgede tundmisele ka lindule elu jälgimist.

L. Kasakul on ees terve rida näitusi eeloleval aastal. North York Public Library's, Black Creek Library's 15. veebr. — 15. märtsini, Humber Summit Library's 15. märtsist 15. maini, Centennial Library's 15. maist 15. juulini, Fairview Library's 15. juulist 15. septembrini. Esimesel oktoobri nädalalõpul on ees näitus suvises kodukohas Meafordis. Väiksemaformaadilised tööd sobivad hästi raamatukogudes kunstinäitusteks ettenähtud seinapinnale.

H.

Teatrirahvaga „Tagahoovis"

Möödunud pühapäeval toimus Castle Frank'i koolimaja auditooriumis Eesti Rahvusteari teatrietendus Oskar Lutsu jutustuse „Tagahoovis" dramatiseeringuna, mille oli teinud Arnold Sirkel. Teater mängis 700-lisele täissaalile, mis näitab siinse eestlaskonna suurt huvi omakeelse teatriloomingu vastu; osalt mõjutas kindlasti O. Lutsu teose populaarsus.

Pärast Hannes Oja lühemat sõnavõttu O. Lutsu 100. sünniaasta tähistamiseks, milles ta vaatles „Kevade-Sügise" tsükli harmoonilist lõpetamist ja „Tagahoovis" esinevate prototüüpide algupära, ilmus avatud eesriide tagant Allan ja Manivald Meiusi ning Artur Mihkelsoo tagahoovi elamuid kujutav realistlik lavakujundus: arvukalt üürilisi mahutav üürimaja, „Villa Hortensia" ja pesuköök, kõik olulised sündmusele tausta andmiseks.

„Tagahoovis" on saanud dramatiseeringuna menukamaks kui jutustusena. Erakordselt omapärase, allakäinud inimeste keskkonna loomisel pole kirjanik olnud tagasihoidlik tüüpide kujutamisel omaenese ümbruskonnast. On andmeid, et viinahimulist kingseppa luues kasutas autor prototüübina isennast. Eriti hinnatavaks sai A. Särevi dramatiseering; A. Sirkeli oma on osavõtjate arvult kärbitud, pearõhk on antud tüüpide vormimisele ilma sisemise intriigita, ja selle tõttu ka ilma puäntliku lõputa, millega teatrikülastajale teatud kokkuvõte antakse.

Endla Komi lavastas kord edukalt O. Lutsu „Kevadet", mõned noored näitehuvilised on edasi viidud „Tagahoovi"; kuna meie teatrisündmused on haruharvad, siis arenemise jälgimiseks pole olnud pidevat võimalust. Lavakindlana täitis oma osa Sandra Rannu, samuti ka Richard Laanvere. E. Komi on ise tugeva karakteriloomuga näitleja ja on selliselt osakujundusi sisendanud tegelastele. Eriti sobiv miljöö on andnud talle võimalusi särtsakate näitlejate vormimiseks. Nagu lavastaja etenduse lõpul märkis, oli ta harjutuste-periood selline, et alles teatrietenduse päeval mängis ansambel esmakordselt koos. Ilmseid liitekohtade probleeme polnud lavastuses märgata, tegevus toimus küllaltki sujuvalt.

Kogu negatiivse keskkonna heledaks „ingliks" oli lesk õmbleja Tatjana. Valve Tali andis hoopis uue karakterikujunduse oma seniste lustakate lavakujude kõrvale. Tõsises, raskusi kogenud naises püsis ümbruskonna kiuste õilis abivalmis inimloomus, puhtus, inimlikkus, mis äratas naabrites kadedust ja imetlust, nagu peaks korraliku elustiiliga olema seotud ka rikkus. Oma noort ja uudishimulikku tütart Niinat (Leiki Veskimetsa), hoidis ta ümbruskonna hoovimõjutuste alla sattumast.

Veika eite, pesunaist, mängis endlakomilikult lavastaja ise, näidates aga lavastuse arengus valulise ema tundeid, kui tütar Roosi (Pia Metsala) oli „raisku läinud" ja ema otsis võimalust eksituse parandamiseks Tatjana abil. Tatjana oli sõja ajal olnud halastajaõde ja pidi kõiki oma teadmistega aitama, alates tsaariarmee ohvitseri Belski armuavaldusega.

Tugevama karakterikuju andis Kalle Viires kingsepp Kapralina, kelle viinaneelud ja jänukustutamise-tahe viisid alatisele nurumisele, pantimisele ja laenamisele, kuna vee joomisel võivat tagajärjeks olla vesi põlves ja kopsus. Kõike neid viinasaamise võimaluste variatsioone väljendas Viires nii ehtsa janusena, et külastajate hulgast üks noor hääl ütles: „Ema, ma tahan ka lavale jooma minna!" Tema temperamendikat abikaasat Paulat mängis Meeri Lehesalu.

Esko Luksepp oli lühemas voorimehe, Elna Libe tema venelannast eesti keelt väänava abikaasa Fenja osas. Heino Halling esines nurgaadvokaadi ja salaviinamüüja Menuski osas. Oudi Kalmi osa majapere Säinase abikaasana mängis Elna Libe, kuna O. Kalm oli haigestunud.

Napsivendade kolmikusse kuulusid Eric Kastein maaler Treina, Harri Lillioja kunstkärner Soinina ja R. Laanvere plekkseppmeister Trumli Sassina. Imetleva joodiku osakujunduse andis H. Lillioja, eriti teises vaatuses oma tumma monoloogia ja elava miimikaga.

Hiromandi Pastelli osas oli Martin Toomes, tema sõbrana Berta osas Sandra Rannu, politseiniku osas Peter Roose, proua Räätsa osas Piret Komi, tema tütart Millat mängis Karin Vähi ja plekkseppmeistrit Trumli Sassi Richard Laanvere. Need on kõik meie noored teatrihuvilised, kellele võime panna siinse eesti teatri tulevikulootused.

„Tagahoovis" ei lahendatud päevaprobleeme, polnud ka poliitikat, vaid anti olustikupilt agulirahvast, kus joomine ja naiste „kergele teele" langemine andsid keskkonnale ilme. Elu eesmärk oli äraelamine, mida muudeti lõbusamaks ja muretumaks joomisega, kuna viin viis raskused ja mured, aga ei andnud helgemat tulevikku.

Toronto eesti teatrisõbrad, kelle enamiku moodustavad vanemaealised, olid rõõmsad pakutud lavastusest. Tegelasele anti lilli ja kõlas tugev aplaus töövaeva tasumisena. Jäi teadmine, et meil on olemas noori, kellest võib saada teatriviljelajaid kui leidub kogenud lavastajaid-juhte. Õnneks praegu neid veel leidub.

HANNES OJA

Osvald Timmas Kanada Akvarellistide Ühingu aastanäitusel

5. novembril avati Ontario valitsuse hoones asuvas John B. Aird Gallery's „The Canadian Society of Painters in Water Colour" aastanäitus James Robertsoni ja Robert Dirsteini käendusel. Näitusele andis tähelepanu Walesi printsi Charles'i esinemine ühe väiksema akvarelliga, samuti „Group of Seven" ainsa elusoleva liikme A.J. Cassoni ametlikuks avajaks olemine.

Näitusel esineb 53 ühingusse kuuluvat kunstnikku, igaüks ühe tööga. Üldilmelt oli see väga ühtlane, näidates akvarellistide töösuundi ja otsinguid ning tulemusi mida aina pidi imetlema. Eesti kunstnik Osvald Timmas esines ühe suurema akvarelliga „The Inlet" (Väike laheke). O. Timmas on praegu ka ühingu presidendiks.

Osavõtt kutsutud külalistele korraldatud näituse ametlikust avamisest oli nii arvukas, et osavõtjad pidid galeriist vestibüüli asuma, kus sõnavõtud toimusid. Esimesena abiesimees Anthony Batten tänas Näituse korraldajaid, peakorraldajat O. Timmast ja teatas kavatsusel oleva medali tegemisest, mis oleks tulevikus ühenduses auhindamisega. Selle statuut pole veel välja töötatud.

President O. Timmas tervitas oma sõnavõtus näituse käendajaid, samuti neid, kes olid talle abiks olnud sellise suure näituse korraldamisel ja andis sõna 89-aastasele A.J. Cassonile, kes on ainus ühingu veel elus olevaist asutajaliikmeist aastast 1925. Kui temalt küsiti, mis ta arvab prints Charles'i tööst, vastas ta diplomaatlikult, et ta tõesti ei tea, sest ühe töö järel ei saa veel otsust teha; neid peaks olema vähemalt kuus-seitse. Printsi akvarell „Taluhooned Norfolk'is", väiksemõõduline akvarell oli seina külge kruvidega kinnitatud. See oli 1987.a. suvel esitatud Inglismaal Royal Academy näituse žüriile Arthur George Carrick'i nime all. Alles siis kui žürii oli selle vastu võtnud, tehti teatavaks, et see on Kuningliku Kõrguse prints Charles'i töö, kellele maalimine on üks huvialadest.

Näitus jääb avatuks 28. novembrini.

H.

Ristsõna nr. 1409

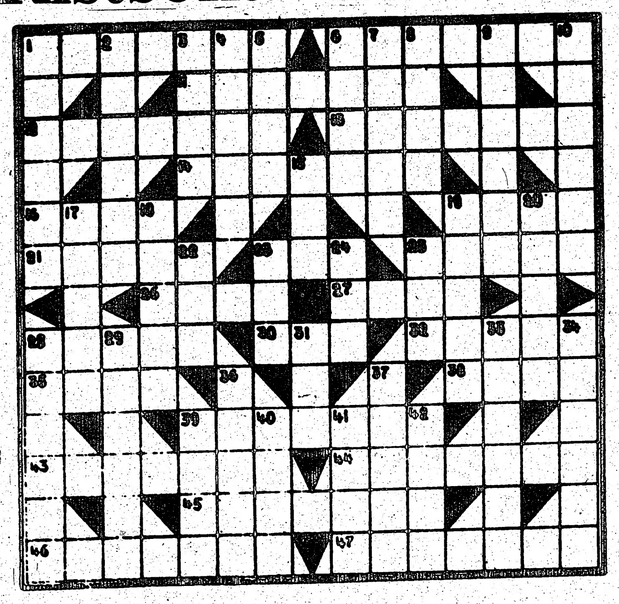

PÕIKREAD: 1. Teatud mäng, 6. Koeratõug, 11. Keetmata, ka brutaalselt, 12. Viisakas mees naissoo vastu. 13. Tolmuga kaetud, 14. Langema, allapoole vajuma, 16. Võõrapärane eessõna, ühenduses lennuasjandusega, 19. Lehtpuu, 21. Inimkonnale palju häda ja viletsust toonud mees, 23. Jook, 25. Pesemismasin, 26. Puutomp, 27. Eesti arhiteks Kanadas, 28. Teadmiste proov, 30. Tip-. . ., 32. Mäestik Põhja-Aafrikas, 35. Kahe eesti maalikunstniku nimi, 38. Pesupesemisel kasutatud aine, 39. Kuju Kreeka mütoloogiast, 43. Kasulikke tegusid, 44. Teatud lämmastikuühendid, 45. Saksa maalikunsti suur nimi (1472—1553), 46. Joovastav jook, 47. Populaarne filmitäht lähemas minevikus, eesnimega Norma.

PÜSTREAD: 1. Karikas, 2. Hädaoht mägedes, 3. Küla ja asundus Saare- ja Harjumaal, 4. Endine vald Tartumaal, 5. Võõrapärane naisenimi, 6. Settinud aine, 7. Hambatäidis, 8. Sama mis 3 alla, 9. Kristuse reetja 10. Laevamees, 15. Kinnitusvahend, 17. Eesti keeleteadlane, 18. Mitmekordne Eesti minister, 19. Söövitusvahend, värvaine, 20. Mehenimi, 22. Nimi — prantsuse keeles, 23. Kolmikkonsonant, 24. M. Metsanurga teos, 25. Naisenimi, 28. Lisaks, eriti, 29. Töötõrge, 31. Hamba . . . — ,,söögiriist", 33. Poliitilise partei juht, 34. Okaspuu, 36. Suurlinn Aafrikas, 37. Madalmaade kuulsamaid kunstnikke (1453—1516), 39. Doonau lisajõgi, 40. Endisaegne sõjariist, käändes, 41. Haljas koht kõrbes, 42. Nihkumine.

RISTSÕNA NR. 1408
LAHENDUS

PÕIKREAD: 1. L. Pirandello, 12. Väike Munamägi, 15. Ingel, 16. Ad. 18. Äss, 19. Inimene, 20. Saone, 21. Nisa, 23. Uuta, 25. Leem, 27. Ikla, 30. Amor, 31. Sisse, 32. Vahin, 34. Kool, 36. And, 37. Oraator, 39. Jaava, 41. Rass, 42. Saastama, 46. Saati, 48. Kl, 49. Se, 50. Kuis, 52. T. Mann, 55. Raudus, 56. No, 58. Kolikambris, 60. Tiina, 61. Alevik.

PÜSTREAD: 1. Lännik, 2. Pigis, 3. Ike, 4. R. 5. Am, 6. Nude, 7. Dnestr, 8. Eakaaslased, 9. Lmno, 10. Läänes, 11. Og, 12. Viini vorst, 13. Elegants, 14. Istmed, 16. Anum, 18a. Se, 24. Uo, 25. Liha, 26. Esna, 28. Lhasa, 29. Aiast, 33. A. 34. Ko, 35. Oja, 36. Ava, 38. Raamot, 40. Pas, 42. Skraa, 43. Alama, 45. Minsk, 47. Ink, 49. Sub, 50. Kuiv, 51. Ussi, 53. Ali, 54. Nii, 57. Ob, 59. B.

JAAN ALMER

Katusetööd

Tel. 293-2128

Teeme uusi ja parandame vanu nii linnas kui ka suvilates.

HILLSIDE BAKERY
and Delicatessen

2851 Lawrence Ave. E., 261-2238
(Hillside Plaza, Brimley nurgal)
Omanik *Åke Saarinen*

Värsked saadused iga päev — Kõik delikatessid saate meilt

Äri avatud: teisip., kolmap. ja neljap. 9—6, reedel 9—7, laup. 9—4. Esmasp. suletud.

CARSTENS

Art & Gifts

Taani käsitöö-äri

Saadaval kõik D.M.C. lõngad, samuti käsitöömaterjale Taanist.

Külastage meid! Leiate kõike, mida vajate käsitööks.

2217 Danforth Avenue (ida pool Woodbine Subway'd)
Telefon 690-1897

Avatud: 10—6, esmaspäeviti suletud

Ly Parma New Yorgi reisikiri

Teatri võlus ja suurlinna rüsinas

On asju ja olukordi, mis sugugi ühesugust hindamist ei leia meie kõigi poolt ja mis ühele rõõm nagu hingeõnnistus, see võib mõnele teisele tunduda naeruväärsena. Minule on teatrireis New Yorki alatine elamus.

Olgu see siis kas sünnipäevakingitus, sõprade pidupäeva pühitsemine New Yorgis või lihtsalt omaenese hingeiha, soovunelm või südamerahutus — reis New Yorki teatreisse on kui pühapäev alatiste äripäevade kõrval. Ja kui keegi selle üle muigab, tarbetuks või asjatuks tunnistab, siis sama mõõdu alla võivad ju käia ka talvereisid et end soojamaa päikeses kõrvetada (liigne päikene on arstide uudsete arvamiste kohaselt tervisele koguni kahjulik), reis Pariisi uute kleitide ostmiseks, pikk sõit spordivõistlusile, marginäitusele või midagi muud taolist.

Ammutuntud vanasõna ütleb (kuigi pisut vulgaarselt): ,,Igal lollil oma lõbu" ja see annab meile kõigile õigustuse.

Ajavalikuga on mul mitmel korral viltu läinud. Kord juhtusin New Yorki sealsel lõikustänupühal, kus paraadid ja koolipüha liikluse lausa võimatuks tegid, Vahest olen olnud kogu aja vihmasajus või lumetormis; seekordseks raskuseks oli rahvatung hotellidesse, kuna New Yorgis peeti maratoni-jooksu võistlust, milleks üle 22 000 jooksja üle terve maailma oli kokku sõitnud. Samaaegselt peeti veel optikute suurt konventsiooni näituste ja kõige muuga, mis Euroopast eriti palju osavõtjaid (Saksamaalt ja Hollandist) kohale oli toonud. Peale nende olevat olnud veel teisigi ärimaailma suuremaid kokkutulekuid. See tekitas hotellides ummikuid ja tube oli raske saada.

Maratoni-jooksu võistlust peeti väga huvitavaks ka pealtvaatajana otseselt jälgida; seda jatkus TV-ssegi mitmeks päevaks. Üllatav oli ka see, et nii suure hulga riikide hulgas ei olevat olnud nimekirja järgi ühtki maratonijooksjat Venemaalt. Küllap oli karta, et joostakse ehk sootuks vales suunas, oma paradiislikult kodumaalt hoopis kapitalistlikku ühiskonda jäädavalt sisse.

Teatrikava valikul on mul alati ette teada, mida ma sel ajal esitatavaist esmajärjekorras näha sooviksin ja neidki on tavaliselt enam, kui ajatabel vaadata lubab.

Sõnalavastusist esimesena nägin draamakirjanik Lanford Wilson'i ,,Burn This", milles peaosalist mängib oma filmidest eriliselt köitvalt meeldejäänud näitleja John Malkovich. Ta tundub olevat kunstnik, kes oma osakujundusi väga tõsiselt võtab ja karakteromadused igakülgselt läbi mõtleb, olgu see siis rahulik pime mees, äge ja tormakas erandinimene, ema poolt pinge alla surutud noor laohoidja või mõni muu. Tema filmidest on eriliselt meelde jäänud ,,The Killing Fields", ,,Places in the Heart" ja praegu Toronto kinodes jooksev ,,The Glass Menagerie", milles ta Tomi osa väga veenvalt esitab. Malkovichi tahtsin ma filmide asemel ka laval näha.

Näitekirjanik L. Wilson'i töödest olen enne näinud ,,Talley's Folly" ilma et see eriliselt meelde oleks jäänud. Ta peategelased on enamasti erandinimesed, põlatavad, elust-eemal ja väljatõugatud.

,,Burn This" peategelase Pale'i (John Malkovich) osa on raskelt-mängitav ja ta esmasisseaste I vaatuse keskel esitatud monoloogiga liiga pikk ja kordav, mida siiski tuleb pidada kirjaniku või näitejuhi, mitte aga näitleja veaks. Pale oma hirmuäratava sõnavara, loomaliku äge-tormakuse, metsikuse ja taltsutamatusega on ainulaadne ja otse plahvatavalt esitatud.

Keskseks kujuks näidendis on õigupoolest ainuke naistegelane, tantsitar-koreograaf Anna, väga ilus, õrn ja habras noor näitleja (Joan Allen), kes täiel määral nii liigutuste kui kogu olemusega jätab tõelise balleriini mulje. Oma karjääri loomingulise kõrgpunkti osas on ta nagu ummikusse jooksnud, inspiratsiooni kaotanud. Samuti ei leia ta küllalt rahuldust armastuse intiimsustes oma tantsupartneriga, kelleks on tolle tormaka Pale vend Robby, kes on homoseksuaalsete kalduvustega. Robby äkiline surm õnnetuse tagajärjel viib Anna otse paradoksaalsesse vahekorda ägedaloomulise Pale'ga.

Näidendi lõpp ei viita siiski õnnelikule lõpule, lõplikule lahendusele, mis vaevalt kahte nii erinevat karakterit pideva rahu või tõelise õnneni viiks. Pigemini on Anna leidnud Pale's nagu surrogaadi ta kaotatud vennale, ent teistlaadi füüsilise külgetõmbejõu ja metsikmehelikkuse näol (Beauty & Beast), kel omal on naine ja kaks last. Siiski — vahekord Pale'ga viib Anna oma tantsukarjääris uuestiärkavale loomingu-teele, mille tulemuseks on uudne koreograafia kirgedest.

Kõrvaltegelasiks on Burton (edukas filmikirjanik) ja kolmas meestegelane Larry (Anna korterikaaslane), kellele antud on näidendi parim ning teravmeelseim tekst. Larry kirjutab Pale'ile kirja, ergutades teda vahekorras Annaga kõiki erinevusi lahendama ja lisab lõpuks: ,,Põleta see!". Sellest siis ka näidendi tiitel ,,Burn This", mida võiks võtta nii täht-tähelt kui ka kogu etendatu juures sümboolikana.

Järgmise sõnalavastusena vaatasin The Yale Repertory Theatre poolt esitatud August Wilson'i uut draamat ,,Fences". Kõik näidendi seitse tegelast on mulatid või heledanahalised neegrid ja tegevus toimub 1957—65 aastate ajavahemikul ühes P.-Ameerika tööstuslinnas, mil lõunariikidest saabunud erioskusteta mustanahalisi üsna vaevaliselt tööprotsessi rakendati.

,,Fences" peategelaseks on James Earl Jones (Troy Maxsoni osas), kes perekonnaisa ja harimatu lihttöölisena jõuab prügivedamise autojuhi ,,karjäärini", ilma et tal juhtilubagi oleks. J.E. Jones on teenekas näitleja, ta osakujundusisse kuulub ka Shakespeare tegelasi nagu King Lear, Othello, Hamlet ja terve hulk mitmesuguseid komöödia- ja draamakujusid. Talle on antud audoktori kraadid Michigani, Princetoni, Fairfieldi ning Yale ülikoolist ja ,,Fences" esinemise eest sai ta 1987 a. Tony ja Drama League auhinnad. Ta esinemine oli võrratu: vaba, jälgiv ja suure sisseelamisega.

Juba lavapilt neegripere räpasest tagaõuest jätab väga realistliku mulje: kuivanud puu, hulk rämpsu ja sodi ümberringi, vaesus igalpool. Tekib hämmastav tunne nagu haisekski teatrisaalis kogu see lavapilt tõeliselt samuti, nagu mitmed New Yorgi koristamata tänavad hilisõhtul.

Argielu dramaatilisim punkt saabub siis, kui perekonnas keskkooli lõpetanud poeg väga õnnelikuna saab spordimeeskonda kuulumise tõttu ülikooli minekuks stipendiumi ja puuduva raha lubab, nädalalõppudel ise juurde teenida, millele isa (Troy) kategooriliselt vastu on. See stseen on esitatud nii veenvalt, et vaatajal otse tunne ja vajadus tekib kas või lavale appi tormata ja kiuslikule isale kõrvu karjuda: ,,Inimene, mida sa küll teed oma pojale!" Ometi — isa autoriteet jääb peale, ei aita kaigastegagi vehkimine, poeg Cory põgeneb kodust ja astub hiljem sõjaväkke.

Cory osa mängib spordipoisi väledusega, ent nagu teatava sordiini alla pandud alluvusega Courtney B. Vance, kes kavaandmeil on lõpetanud Harvard College ja Yale School of Drama. Ka kõik teised osakandjad ja ansamblimäng on veatult omal kohal, lõpuaplaus James Earl Jones'ele antakse austusavaldusena püstiseisvalt publikult.

Kuigi eeldasin, et ka etenduse vaatajaskond koosneb peamiselt neegreist, oli valgenahalise publiku hulgas musti vaid üksikuid. Võibolla ei kuulu tänavapildi nii rohkearvuline mustade hulk teatrihuviliste hulka ja küllap on teatripääsmedki liiga kallid.

(Järgneb)

OLD MILL TAILORS

7 RIVERVIEW GARDENS, TORONTO
(1 plokk läänepool Jane'i, Bloori lähedal)
TEL. 769-9535

DAAMIDELE JA HÄRRADELE ÕMBLEMINE TELLIMISTE JÄRGI

RUDY SCHNEIDER

Soome ettevõte
ORIGINAL SAUNA HEATERS INC.
Omanik V. KANGAS
7 ELROSE AVENUE, WESTON, ONTARIO M9M 2H5
222-7142

PUUDEGA KÖETAVAD ja ELEKTRIAHJUD. Saunaahjusid valmistanud üle 26 aasta. Pakume teile soodsamaid hindu ja parimat kvaliteeti, mis saadaval.

S

Seedrioru te

Sihtasutus Seedrioru k
esimesel novembril peama
Ilusa ilma puhul oli k
pere neljast Lõuna - On
Catharinest, Kitchenerist

Koosoleku avas esimees Li
Montgomery, protokollis sekre
Kalju Loone. Esimesena mäles
ti, vaikselt püsti seistes, a
jooksul manalasse lahku
liikmeid ja Seedrioru sõpru.

Majandusliku aruande es
kassapidaja Rein Voltre, mi
selgus, et majanduslik läbikäik
enam-vähem võrdne eeln
aastaga, näidates väik
$168.47, puudujääki, vasta
parandus- ja korrashoiu tö
arvel. Varandusbilanss oli t
kaalus $134.926,62 suurus
Suveharjapidu, mis on Seedr
peasissetuleku allikas, tõi puh
tulu $4246, kusjuures osavõt
arv näitab pidevat langust aa
aastasse. Noortesuvekodul oli
jääk $1182,94. Revisjoni ko
joni aruanne kinnitas kassapi
esildist.

ON TEIL KO
KES VAJAB HU

Gaidorganisatsioonil o
lapsele meie keerulise

Tütarlaps, kes elab ka
astuda hellakeseks v

Gaidlus aitab lastevan
eluteele tänapäeva va

GAIDLUSE PÕHIMÕT
- innustavad tütarlast enesekindel
- õhutavad rõõmu tun lõpule viimisest ja hi
- õpetavad tundma lo mänge ja tegevust.

Gaidlus aitab kasvatad kaks naiseks, kes ,,pü mis!" tulevikule.

Eesti Gaidide Malev mõistvad tütarlapsed k keeles ja rahvuslikus

Andmed on saadaval
2 Swift Drive, Apt. 10

a rüsinas

neie kõigi poolt ja mis ühele ärsena. Minule on teatrireis

si üsna vaevaliselt tööprotsessi kendati.

„Fences" peategelaseks on mes Earl Jones (Troy Maxsoni sas), kes perekonnaisa ja rimatu lihttöölisena jõuab ügivedamise autojuhi „karini", ilma et tal juhtilubagi eks. J.E. Jones on teenekas iitleja, ta osakujundusisse ulub ka Shakespeare tegelasi gu King Lear, Othello, Hamlet terve hulk mitmesuguseid möödia- ja draamakujusid. alle on antud audoktori kraadid ichigani, Princetoni, Fairfieldi ng Yale ülikoolist ja „Fences" inemise eest sai ta 1987 a. Tony Drama League auhinnad. Ta inemine oli võrratu: vaba, jälgiv suure sisseelamisega.

Juba lavapilt neegripere räpaest tagaõuest jätab väga ealistliku mulje: kuivanud puu, ulk rämpsu ja sodi ümberringi. aesus igalpool. Tekib hämmasav tunne nagu haisekski atrisaalis kogu see lavapilt eliselt samuti, nagu mitmed ew Yorgi koristamata tänavad ilisõhtul.

Argielu dramaatilisim punkt aabub siis, kui perekonnas keskooli lõpetanud poeg väga õnnelikuna saab spordimeeskonda kuulumise tõttu ülikooli minekuks tipendiumi ja puuduva raha lubab nädalalõppudel ise juurde teenida, millele isa (Troy) kategooriliselt vastu on. See stseen on esitatud nii veenvalt, et vaatajal otse tunne a vajadus tekib kas või lavale api tormata ja kiuslikule isale kõrvu karjuda: „Inimene, mida sa küll teed oma pojale!" Ometi — sa autoriteet jääb peale, ei aita kaigastegagi vehkimine, poeg Cory põgeneb kodust ja astub hilem sõjaväkke.

Cory osa mängib spordipoisi väledusega, ent nagu teatava sordiini alla pandud alluvusega Courtney B. Vance, kes kavaandmeil on lõpetanud Harvard College ja Yale School of Drama. Ka kõik teised osakandjad ja ansamblimäng on veatult omal kohal, lõpuaplaus James Earl Jones'ele antakse austusavaldusena püstiseisvalt publikult.

Kuigi eeldasin, et ka etenduse vaatajaskond koosneb peamiselt neegreist, oli valgenahalise publiku hulgas musti vaid üksikuid. Võibolla ei kuulu tänavapildi nii rohkearvuline mustade hulk teatrihuviliste hulka ja küllap on teatripääsmedki liiga kallid.

(Järgneb)

TAILORS
RDENS, TORONTO
ne'i, Bloori lähedal)
59-9535
A HÄRRADELE
LLIMISTE JÄRGI
RUDY SCHNEIDER

ome ettevõte
AUNA HEATERS INC.
nik V. KANGAS
WESTON, ONTARIO M9M 2H5
222-7142
EKTRIAHJUD. Saunaahjusid kume teile soodsamaid hindu eti, mis saadaval.

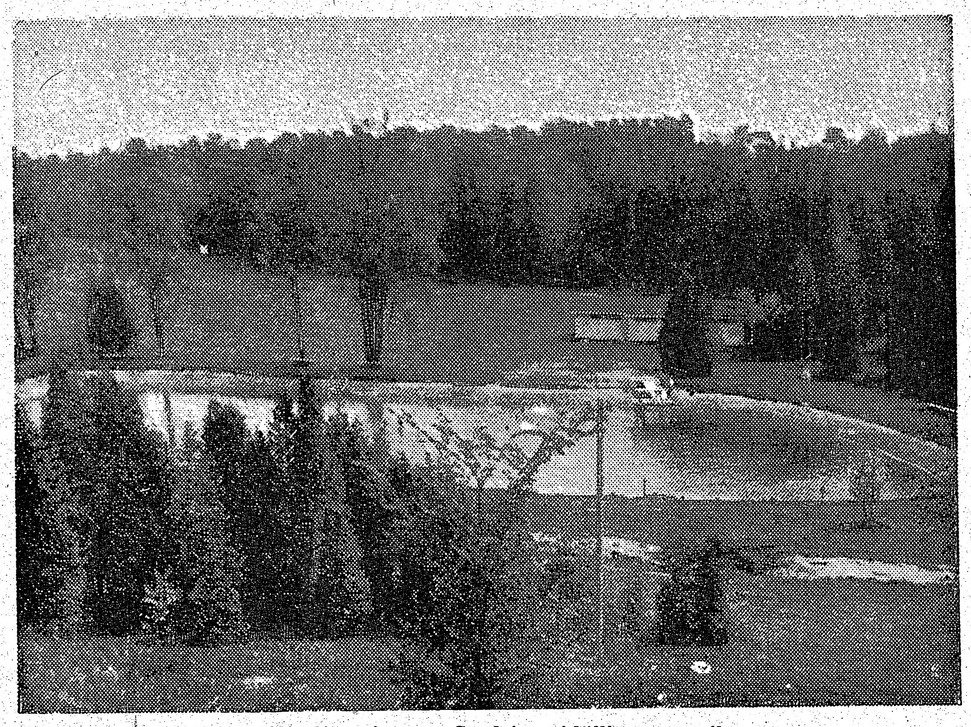

Supeljärv ja saun Seedrioru idüllises maastikus.

Seedrioru tegevus laieneb

Sihtasutus Seedrioru korraline aasta-peakoosolek toimus esimesel novembril peamajas, algusega kell 11:00.

Ilusa ilma puhul oli kohale ilmunud arvukas esindajate pere neljast Lõuna-Ontario linnast: Hamiltonist, St. Catharinest, Kitchenerist ja Londonist.

Koosoleku avas esimees Linda Montgomery, protokollis sekretär Kalju Loone. Esimesena mälestati, vaikselt püsti seistes, aasta jooksul manalasse lahkunud liikmeid ja Seedrioru sõpru.

Majandusliku aruande esitas kassapidaja Rein Voltre, milles selgus, et majanduslik läbikäik oli enam-vähem võrdne eelmise aastaga, näidates väikest, $168.47, puudujääki, vastavate parandus- ja korrashoiu tööde arvel. Varandusbilanss oli tasakaalus $134.926,62 suuruselt. Suveharjapidu, mis on Seedrioru peasissetuleku allikas, tõi puhasttulu $4246, kusjuures osavõtjate arv näitab pidevat langust aastast aastasse. Noortesuvekodul oli ülejääk $1182,94. Revisjoni komisjoni aruanne kinnitas kassapidaja esildist.

Tegevuse aruandes esitas Suveharjapeo kokkuvõtte juhatusliige August Jurs, mainides uut erakordset noorte-ansambli „Jaaniku" esinemist. Suveharjapeole oli külalisena kutsustud Eestist Kanadasse saabunud vabadusvõitleja Veljo Kalepi perekond. Külaliskõnelejaks oli kutsutud USA-st kol. Ylo Anson, hästituntud eesti sõjameeste esindaja. Võidutule süütas traditsiooniliselt aupeakonsul Ilmar Heinsoo, tule tõid kohale Toronto ja Hamiltoni veteranid, Õhtune vabaõhuteater oli kõigile väga meeldiv, tänu pr. Lydia Vohu-Vikstenile ja tema näitlejatele.

Laste Suvekodu tegevuse kohta andis aurande juhatuseliige dr. Reet Roman-Metsmaa. Selgus, et Suvekodust osavõtjate lastearv on viimastel aastatel meeldivalt suurenenud. Proua Roman-Metsmaa esitas mitmed ettepanekud Suvekodu paremaks läbiviimiseks. Üldiselt töötas Suvekodu edukalt, jättes isegi rahalise ülejäägi, mida ta soovitas kasutada Suvekodu huvides. Elevust tekitas viimase nädala ainult eesti keelele pühendatud aeg. Soovitati lapsi, kes ei valda puhtalt eesti keelt nagu mitmete segaabieluliste noored, mitte eemale lükata, sest juba see tahe, eesti suvekodust osa võtta, hoiab need noored eestlaste hulgas ka tulevikus.

Tehtud korrastustöödest rääkis lühidalt kohapealne juhatuse esindaja Raimond Vist. Ta nimetas, et ühe lastemaja katus parandati oma inimeste jõuga palju allapoole eelarvet, mida ta soovitas ka järneval tegevusaastal teha.

Eeloleva aasta tegevuskava kohta võtsid sõna mitmed nooremapõlve liikmed, soovitades luua komisjon uute tegevusalade leidmiseks, et tuua enam nooremaid inimesi Seedriorule.

Valimistel valiti juhatusse: Linda Montgomery, Rein Voltre, August Jurs, Kalju Loone, Evi Pertens, Kalju Varangu, Bernhard Jostman ja Mihkel Salusoo. Revisjoni komisjoni koosseis Merike Koger, Allan Pertens ja Ilmar Jõgi, asemikuks Albert Lepson.

Eelarve võeti vastu $24,500 tasakaaluga.

Kohalalgatud küsimuste all August Jurs selgitas Eesti Kunstide Keskuse soovi ehitada Seedriorule Eesti Kunsti Pavilioni ning ühineda Seedrioru perega. Kunstide Keskuse esimees Stella Kerson selgitas omalt poolt pikemalt Keskuse plaane. Arhitekt Elken oli valmistanud visandid loodava Kunstide Pavilioni jaoks, andes ka vastava selgituse selle läbi viimiseks. Hääletusel oli peakoosolek põhimõtteliselt üksmeelselt nõus, Kunstide Keskuse plaanidega, andes juhatusele volituse peensuste väljatöötamiseks koos Kunstide Keskusega.

Järgnenud läbirääkimistel soovitati püüda saada valitsustelt toetusi Laste Suvekodule, samuti esitati nooremate liikmete poolt soov komitee loomiseks juhatusele abiks uute ideede uurimiseks.

Üksmeelne koosolek lõppes Eesti hümni viimase salmi laulmisega.

Järgnenud juhatuse-koosolekul jagati ametid vastavalt: esimees Linda Montgomery, abiesimees Kalju Varangu, sekretär Kalju Loone, abisekretär Mihkel Salusoo, Laste Suvekodu Bernhard Jostman, abi Evi Pertens, Suveharjapidu August Jurs, kellele jäi ka informatsioon koos Mihkel Salusooga.

ON TEIL KODUS TÜTARLAPS,
KES VAJAB HUVITAVAT TEGEVUST?

Gaidorganisatsioonil on pakkuda palju **tänapäeva tütarlapsele** meie keerulises võistlusrikkas ajastus.

Tütarlaps, kes elab kaugel eesti gaidüksusest SAAB KA astuda hellakeseks või gaidiks.

Gaidlus aitab lastevanemaid suunata oma tütreid õigele eluteele tänapäeva vaheldusrikkas ühiskonnas.

GAIDLUSE PÕHIMÕTTED JA VAIM

- innustavad tütarlast olema leidlik, vastutustundelik ja enesekindel
- õhutavad rõõmu tundma teise inimese abistamisest, töö lõpule viimisest ja hindama koostöö jõudu
- õpetavad tundma looduse väärtust ja nautima vabaõhumänge ja tegevust.

Gaidlus aitab kasvatada tütarlast rõõmsameelseks võimekaks naiseks, kes „püüab kõigest väest" olla „alati valmis!" tulevikule.

Eesti Gaidide Malev Kanadas kaudu saavad eesti keelt mõistvad tütarlapsed kõike seda eesti kultuuri alusel, eesti keeles ja rahvuslikus vaimus.

Andmed on saadaval kirjateel: EGMK c/o Anne Orunuk, 2 Swift Drive, Apt. 109, Toronto, Ontario M4A 2A2

EKN'u Informatsioon

Üleskutse kaaseestlastele

„Glasnost" ei ole toonud olulisi muudatusi. Tuleb meeles pidada, et muudatused Nõukogude Liidus saavad toimuda ainult kommunistliku partei raamistikus, kommunistliku partei karmikäelisel juhtimisel ja kommunistlikke eesmärke taotledes. Iseseisvuse eest tuleb eesti rahval ikka ise välja astuda!

Seda teadsid tuhanded kaasmaalased, kes kogunesid 23. augustil s.a. Tallinnas, Hirveparki, et nõuda Molotov-Ribbentrop pakti tühistamist, Stalini kuritegude ülestunnistamist, N. Liidu sõjaroimarite karistamist ja Balti riikidele enesemääramise õiguse taastamist. Seda teavad inim- ja rahvaõiguste eest võitlejad Mart Niklus ja Enn Tarto ja teised, keda „glasnost'ile" vaatamata, peetakse vangis oma rahvuslike tõekspidamiste pärast.

Uutmispoliitika tõttu on Nõukogude Liit olnud sunnitud, eriti viimase aasta jooksul, vabastama osa arreteerituid vabadusvõitlejaid ning laskma sealt mõned isegi vabasse maailma. Kuigi kõik liigutused, mis vähegi kergendavad meie ikestatud kaasmaalaste olukorda on teretulnud, ärgem laskem endid petta. Mõnede vangistatud vabadusvõitlejate vabastamist ei saa lugeda veel kui humanitaarset liigutust N. Liidu võimude poolt ega nende põhiseisukohtade muutumist. See on vaid katseks näidata välismaailmale, et olukord on muutumas ja selle pette-manöövriga tahetakse nõrgendada eestlaste, baltlaste ja teiste ikestatud rahvaste vabadusvõitlust.

Meie kaasmaalaste julge meeleavaldus kodumaal kinnitab, et vabadusvõitlus jätkub ja uue generatsiooni rinnas põleb see sama vabadusleek, mis süüdati seitsekümmend aastat tagasi Eesti Vabariigi loomisel. Olgu see ka meile inspiratsiooniks ja julgustuseks! Olgu see hoiatuseks, et „glasnost'i" pettepildi pärast võiksime oma välisvõitlusest loobuda. Just vastupidi — „glasnost" nõuab meie käest veel energilisemat tööd!

Vabas maailmas on meil veel ka eriilmeline võitlus. Nõukogude Liit, olles ise süüdi kõige tooremates sõjakuritegudes, on rakendanud oma käsilasi ja innustanud neid energiliselt jätkama n.n. „sõjaroimarite" jahti, et sellega kahjustada rahvuslikku ja välisvõitluslikku tööd ja diskrediteerida neid rahvusgruppe, kes võitlevad oma kodumaade vabaduse eest. Seda teevad nad sensatsiooniliste ja aluseta süüdistuste, ülbelt võltsitud andmete ja toore ajaloo võltsimise abil.

Pagulas-eestlaskonna ülesanded ja kohustused on aga endiselt — järjekindlalt hoida Eesti ja Balti riikide küsimust maailma poliitilisel laval, vankumatult nõuda vabadust ja kaitsta ja toetada meie ikestatud kaasmaalasi, kes hädaohule vaatamata võitlevad eesrindel Eesti maa ja rahva vabaduse eest. Samal ajal tuleb meil mitte ainult reageerida meie vastu suunatud laimudele, vaid näidata tugevat initsiatiivi selgitamaks avalikkusele tõelist Eesti ajalugu ja Eesti ja teiste N. Liidu poolt okupeeritud riikide rasket saatust.

Nende ülesannete ja kohustuste täitmine vajab suuri rahalisi resursse. Esilduste valmistamine, trükkimine ja levitamine, esindajate saatmine Ottawasse, Washingtoni ja Euroopasse, ajalehtedes kuulutuste avaldamine, informatsiooni levitamine nii eestlaste ühiskonnas kui ka poliitiliste tegelaste hulgas, Eestit tutvustavat raamatute levitamine ja paigutamine raamatukogudusse jne. jne. — kõik on seotud kuludega, mida Teie kesk- ja võitlusorganisatsioon, Eestlaste Kesknõukogu Kanadas, saab katta ainult toetustega meie ühiskonnalt.

Ees seisavad meil veel teised suured ülesanded: Eesti fosforiidi kaevamisega seotud ümbruse saastamise küsimuse avalikkuse ette toomine, endiste sõjameeste vastu tõstetud süüdistustele reageerimine, Mart Niklus'e ja Enn Tarto vabastamis-aktsiooni jatkamine ja veel palju muud.

Kallid kaasmaalased, oleme jõudnud oma välisvõitluses uude ajastusse. Uus generatsioon, nii kodumaal kui paguluses — uue energiaga, uue tahtega ja veendumusega, leides et lahing tuleb viia vaenlase õue ja mitte vastupidi — on kindla käega võtmas vabadusleegi tõrvikut oma kaitse alla. Kutsun Teid kõiki toetama võitlust, kas isiklikult või majandusliku panusega. Osalege võitlusest Eesti maa ja rahva õiguste eest! Saadame oma tegudega sõnumi kodumaa rahvale, et neid ei ole unustatud, et pagulas-eestlaskond teeb kõik, mis võimalik. Vastane saab meid võita ainult ühel viisil — meie oma passiivsuse tõttu. Tehkem kõik, et Eestimaa saab jälle vabaks, sest eestlased ei väsinud kunagi oma võitluses ja iialgi ei kaotanud usku ja lootust!

Kaasmaalike tervitustega,
LAAS LEIVAT,
EKN esimees

TOETAGE VÄLISVÕITLUST!
TOETAGE EESTLASTE KESKNÕUKOGU KANADAS!

Kanada hurjutab N. Liitu

Kanada suursaadik Üro-s, endine sotsialistide liider Stephen Lewis võttis möödunud esmaspäeval oma kõnes ÜRO täiskogu ees käsile N. Liidu petliku välispoliitika. Lewis süüdistas Gorbatshovi „stalinismis", öeldes: „Nõukogude Liit võibolla muudab oma välispoliitikat mitmetel rinnetel, kuid Afganistanis ei ole sellest olnud midagi märgata. Sel rüüstatud ja unustatud maal töötab nõukogude võim — seletamatult ja paradoksaalselt — täpselt samuti kui see toimus Stalini ajastul."

Oma tulises sõnavõtus mõistis Lewis korduvalt hukka Gorbatshovi ja tema „glasnosti", mis ei olevat muud kui silmakirjalisus. Audientsis istuvad afgaani rahvuslased ei jõudnud Lewise sõnavõttu küllalt ära kiita.

LAHKUNUD ARMAST KAASMAALAST JA HEAD SÕPRA

Aleksander Kuudret

mälestavad kurbuses

KALBUS, ALEC ja SIIRI
KANN, LIISA
KRUG, ALBERT ja MAGDA
KULMAR, ERMO ja MAARI
KURTZ, HILDA
KURVITS, JAAN ja IRA
LAEVIK, LINDA
LEPIK, OSKAR ja JOHANNA
MATHIESEN, SIINA
MURU, MARY
MÜÜRIPEAL, LIINA
NEEM, LEIDA
NOOR, LIINE
NURMSOO, AUGUSTIN ja LEIDA
OJA, OSKAR ja LORI
OYAMAA, HELENE
PIKKER, KUSTO ja ELLEN
RIKK, EDITH
RUMBERG, OSVALD ja MARTA
SAKS, VALTER ja ALLI
SCHMUUL, AUGUST ja HILDA
SUURKASK, LINDA
USIN, SANDER ja ANN
VALDEK, SALME
VIIL, ALEKSANDER
WESTENBERGER, ALMETA

ARMAST EMA, VANAEMA, ÄMMA, SUGULAST JA SÕPRA

Aline Elb'i

sündinud 16. augustil 1895 Alliku vallas
surnud 5. novembril 1987 Tallinnas

mälestavad leinas

POEG perekonnaga Torontos
SUGULASED ja SÕBRAD Kodu-Eestis

Puhka rahus Liiva kalmistul.

MÄLESTAME ARMAST KODUKÜLA NAABRIT

Väino Veemees't

ja avaldame kaastunnet ANNELE

JÜRI ja LUISE
KAI ja ADO abikaasaga

EELK juubelipühitsemine Stokholmis

Pühapäeval 4. oktoobril k.a. pühitseti Eesti Evangeeliumi Luteri Usu Kiriku seitsmekümnendat juubeliaastat piduliku jumalateenistusega Stokholmi Jakobi kirikus.

Kirikulisi oli seks puhuks kokku tulnud üle Rootsi. Peajumalateenistusel armulauaga teenisid peapiiskop Konrad Veem, abipraost Jaak Reesalu ja õpetaja Ingo Tiit Jaagu. Peapiiskopliku koguduse koor, Jüri Raidi juhatusel, rõhutas oma lauluga sündmuse pidulikkust. Särava kõlaga kanti ette Johannes Hiiobi ,,Ole ustav surmani", Helen Tobias-Duesbergi motett Aleksander Hinno sõnadel ,,Koguduse alus", Konstantin Türnpu ,,Sanctus".

Peapiiskopi jutlus lähtus Jeruusalemma templipüha tekstist (Joh. 10, 22-31), kus Jeesust kiusati küsimusega: ,,Oled sa Kristus, siis ütle meile seda lausa?" Jeesus vastas: ,,Ma olen teile juba ütelnud, aga te ei usu. Kuid minu omad kuulevad mu häält ja mina tunnen neid. Mina annan neile igavese elu ja nemad ei saa iialgi hukka."

Tänapäeva olud on selles asjas samad. Eesti Evangeeliumi Luteri Usu Kirik pühitseb oma seitsmekümnendat juubeliaastat, kuid üldsus läheb sellest mööda. Ka tõsiasi, et Eesti vaba rahvakirik loodi esimese rahvakirikuna maailma ajaloos, ei loe. Ei suvatseta arvesse võtta, et eesti kirikurahvas vabanes riigist vaba rahvakiriku loomisega sakslaste feodaalkorrast ja Vene riigi valitsusest üheksa kuud enne Eesti Vabariigi väljakuulutamist. Ajalooliste tõdede ignoreerimine maksab end eriti väikse rahva juures valusalt kätte.

Meie kaasajas, seitsekümmend aastat hiljem, on seesama kirik ainus olemasolev puht eesti asutus, mis elas tormiaegu üle ja on tegev, koolitatud ja seatud ametiisikutega. Veel enam: Eesti Evangeeliumi Luteri Usu Kirik on puudusest teinud vooruse, kui ta asutas põgenike keskustesse kogudusi, kes oma elu korraldavad Eesti kirikuseaduse alusel ikestatud kodumaal oleva kirikule lisaks. Siin tuleb midagi nähtavale sellest, mida kiriku Issand lubas anda omadele, igavest elu, sest Jumala ees on Eesti vaba rahvakirik ühtne, kuigi maailm nad lahus peab.

Templipüha pühitsemine sai alguse Süüria kuninga Antiohhus IV Epifanese rüüsteretkest, mil tempel roojastati. Tempel pühitseti sissetungijate lahkumisel uuesti. Mälestuspäev saigi omale nimeks Templi uuendamise pühad. Ka meie vajame hädasti usu ja vahekordade uuendamist oma Eesti vaba rahvakirikuga. See võib toime tulla, kui kõrvaldataks väärad käibetõed, mida visatakse Eesti ainsa olemasoleva asutuse pihta, nagu omal ajal Jeesusega tehti.

Jumalateenistuselt siirduti kõrvalolevasse Jaakobi kogudusemaja. Daamid olid hoolitsenud kohvilaua eest. Täitusidki muidu avarad ruumid kahel korrusel. Eskilstuna, Norrköpingi, Värmlandi koguduste esimehed laususid igaüks oma bussitäie inimeste ning koguduste õnnistussoovid. Göteborgi ja Läänе-Rootsi koguduse esimees lisas sõnadele toetusannetuse konsistooriumile. Uppsala koguduse tervitus loeti ette. Daamidele avaldati tänu maitsva kohvi ja katte eest.

Uuendatud kuuluvustundega asuti tagasiteele.

VAIMULIKUST PERSPEKTIIVIST

Jeesusel Kristusel on olnud — õigustatult — ääretu mõju inimkonna ajaloole. Meie ajaarvaminegi jaguneb kaheks; enne ja peale Tema sündi, kuid suurim vahe mida Ta teeb, on igavikus!

„Sest kes häbeneb minu ja minu sõnade pärast selles abielurikkujas ja patuses tõus, selle pärast häbeneb ka Inimese Poeg, kui Ta tuleb oma Isa auhiilguses ühes pühade inglitega!"
(Mark. 8:38).

HARRY ELLER, GRAFTON, ONT., K0K 2G0, CANADA

Vene nunnad ja preester abilisega Pühtitsa kloostri lõikusprotsessioonil.

Vene nunnad Pühtitsa kloostris Kuremäel

Pühtitsas, 30 km Jõhvist, asub üks vene ortodoksi kiriku kaheteistkümnest kloostrist. Lõuna-Rootsi ajalehe Arbetet'i reporter Sveneric Nilsson on kloostrit külastanud ja seda kirjeldanud oma lehes. Allpool refereerime lühidalt tema artiklit.

Kloostrihoone asub väiksel künkal väga ilusas maastikus vaikse okaspuumetsaga, järvedega ja heinamaadega. Hoone on viiekülgne ja see on kaunistatud kuplitega.

Kloostrihoone ehitati 1891. aastal, kuid sai praeguse välimuse alles käesoleva sajandi alguses. see kuulub Uspenski kiriku alla, mille peahoone seinad on valgetest ja roosadest tellistest ehitatud, kuplid on rohelised. Kiriku ümber asuvad väikesed majakesed.

Nunnad peavad kaks jumalateenistust päevas, kell kuus hommikul ja kell kuus õhtul. Kogu ehituste kompleks on vormiliselt riigi kaitse all, kuid avatud turistidele nii kaua, kui see tegevust ei sega. Kloostril on 75 hektarit maad, millest on adra alla võetud 24 hektarit.

Kloostris on palju nunnasid: 144, kellest üle poolte on alla 40 aasta.

Esimesel augustil tähistatakse suurt usupüha. Kellad löövad kloostris ja kirikutes, igalpool on sigin-sagin. Siis peavad mungad ja meestest preestrid pidama jumalateenistust, kuna ortodoksias naised ei tohi altaris teenida.

EPL

Nr. 84

Lahkunud Reatantsu-tru
Aleksand
mälestab lei
Vancou
Reatant

Endist juhatusliiget
Konsa
mäles

KAUAAEGSET HEA
Hans
surnud 9
6. novembril
m

R.S.
6150 Yonge Stre
North Y
Te

AINUK
1065 STEELES AVE. W
NORTH YORK, ONT.
M2R 2S9
Omanik LINDA SEPP
Avatud 7 päeva nädalas.

Eestlaste poolt eelist
MA
Matusemaja on üle 115
sama perekonna poolt v
niseeritud avarad ruumid
parkimiseruumi.
V
ROSA
FUNERA
T.L. MORR
467 Sherbourne
T

ühitsemine

ühitseti Eesti Evangeeliumi ndat juubeliaastat piduliku obi kirikus.

tegev koolitatud ja seatud netiisikutega. Veel enam: Eesti angeeliumi Luteri Usu Kirik on udusest teinud vooruse, kui ta utas põgenike keskustesse gudusi, kes oma elu kor- davad Eesti kirikuseaduse sel ikestatud kodumaal oleva rikule lisaks. Siin tuleb midagi htavale sellest, mida kiriku Is- nd lubas anda omadele, igavest u, sest Jumala ees on Eesti vaba nvakirik ühtne, kuigi maailm d lahus peab.

Templipüha pühitsemine sai guse Süüria kuninga Antiohhus Epifanese rüüsteretkest, mil mpel roojastati. Tempel pühitse- sissetungijate lahkumisel uuesti. älestuspäev saigi omale nimeks empli uuendamise pühad. Ka eie vajame hädasti usu ja hekordade uuendamist oma esti vaba rahvakirikuga. See ib toime tulla, kui kõrvaldataks ärad käibetõed, mida visatakse esti ainsa olemasoleva asutuse hta, nagu omal ajal Jeesusega nti.

Jumalateenistuselt siirduti kõr- alolevasse Jaakobi kogudusemaj- a. Daamid olid hoolitsenud ohvilaua eest. Täitusidki muidu varad ruumid kahel korrusel. skilstuna, Norrköpingi, Värm- ndi koguduste esimehed ususid igaüks oma bussitäie ini- este ning koguduste õnnistus- oovid. Göteborgi ja Lääne- Rootsi koguduse esimees lisas sõnadele toetusannetuse konsis- ooriumile. Uppsala koguduse ter- itus loeti ette. Daamidele valdati tänu maitsva kohvi ja katte eest.

Uuendatud kuuluvustundega asuti tagasiteele.

ERSPEKTIIVIST

gustatult — ääretu mõju inim- egi jaguneb kaheks; enne ja e mida Ta teeb, on igavikus!

sõnade pärast selles abielurik- häbeneb ka Inimese Poeg, kui ühade inglitega!"
(Mark. 8:38).

ONT., K0K 2G0, CANADA

d Pühtitsa uremäel

sub üks vene ortodoksi kiriku õuna-Rootsi ajalehe Arbetet'i oostrit külastanud ja seda kir- efereerime lühidalt tema ar-

mikul ja kell kuus õhtul. Kogu ehituste kompleks on vormiliselt riigi kaitse all, kuid avatud turistidele nii kaua, kui see tegevust ei sega. Kloostril on 75 hektarit maad, millest on adra alla võetud 24 hektarit.

Kloostris on palju nunnasid: 144, kellest üle poolte on alla 40 aasta.

Esimesel augustil tähistatakse suurt usupüha. Kellad löövad kloostris ja kirikutes, igalpool on sigin-sagin. Siis peavad mungad ja meestest preestrid pidama jumalateenistust, kuna ortodoksias naised ei tohi altaris teenida.

EPL

Lahkunud Reatantsu-trupi asutajat ja juhatajat

Aleksander Kuudret

mälestab leinas

Vancouveri Eesti Pensionäride Ühingu
Reatantsu-trupp „KUNGLA RAHVAS"

Endist juhatusliiget

Konsa Leemets'a

mälestab

A/S EESTI MAJA TORONTOS

KAUAAEGSET HEAD SÕPRA

Hans Kivisäkk'i

surnud 93 aasta vanuselt
6. novembril 1987 Monros USA-s

mälestavad kurbuses

HARALD ja SIINA TIEMAN
JÜRI ja HILMA TÕU
OSKAR ja HILDA TABUR
JOONAS ja ELLA SIMKUS
KARL ja KIIRA SÜTIS

R.S. KANE LTD.
6150 Yonge Street (lõunapool Steeles Avenue'd)
North York, Ontario M2M 3W9
Tel. (416)221-1159

AINUKE EESTI LILLEÄRI
AARDVARK
1065 STEELES AVE. W.
NORTH YORK, ONT.
M2R 2S9
736-1170
Kodus 223-0201
AARDVARK FLORIST LTD
Omanik LINDA SEPP
Avatud 7 päeva nädalas.
Lillede koju viimine.

Eestlaste poolt eelistatud ja traditsiooniliseks kujunenud
MATUSEMAJA
Matusemaja on üle 115. aasta teeninud Metropolitan Torontot sama perekonna poolt väljakujunenud traditsioonidega. Moderniseeritud avarad ruumid, kvalifitseeritud personal ja küllaldaselt parkimiseruumi.
Väärikas teenimine
ROSAR-MORRISON FUNERAL HOMES LTD.
T.L. MORRISON — Funeral Director
467 Sherbourne St., Toronto, Ont. M4X 1K5
Telefon 924-1408

ADVOKAADID

ADO PARK, Q.C.
HETHERINGTON, FALLIS & PARK
Advokaadid-notarid
365 Bay St., Suite 401. 363-4451
Õhtuti 782-0485 või 447-2017

TOOMAS ÕUNAPUU
B.A., B.P.E., LL.B.
ADVOKAAT—NOTAR
129 John Street,
Toronto, Ont. M5V 2E2
Telefon 597-1714

Tõnu Toome, B.A.Sc., LL.B.
Mihkel Holmberg, B.A. LL.B.
TOOME, PEASE & HOLMBERG
Advokaadid-notarid
Yorkdale Place,
1 Yorkdale Road,
Suite 207
Toronto, Ont. M6A 3A1
Telefon 785-5550
kodus 762-2367

Martin Erik Tiidus,
B.A., LL.B.
HARRIS, BARR
ADVOKAADID—NOTARID
39 Queen St., St. Catharines,
Ont., P.O. Box 366, L2R 6V7
Tel. (416)688-9411,
õhtuti (416)834-0007

ENN ALLAN KUUSKNE
B.M., LL.B.
ADVOKAAT—NOTAR
Uus aadress: BELL, TEMPLE,
SUITE 1401, 7 KING ST. E.
TORONTO, ONT. M5C 1A6
TEL. 365-1442

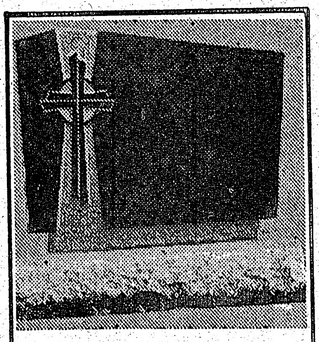

HAUAKIVID
Eesti ettevõte
YONGE MEMORIALS LTD.
2044 Yonge St. Toronto,
Ont. M4S 1Z9
Davisville & Eglintoni vahel)
Tel. 487-2147

GARDENIA FLOWERS & GIFTS
5165 YONGE ST
WILLOWDALE, ONT.
M2N 5P5
733-4515 733-4516
Teleflora
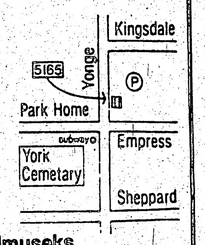

- North York Centre subway jaama juures
- Kojuviimine Suur-Torontos ja üle maailma
- Aktsepteeritakse krediit-kaarte

Värsked ja esmaklassilised lilled igaks sündmuseks.
KUNSTKÄSITÖID KINKIDEKS: EHTED, MEREVAIK, NAHKTÖÖD, PUUNIKERDUSED, KERAAMIKA. Räägitakse eesti, läti ja inglise keelt.

RRSP-d, RRIF-id ja aastarendised.
Head investeerimisvõimalused.
Nõuanne tunnitasu alusel.
TARVO TOOMES
Moneystrat Inc.
tel. 495-6805 ehk 968-1444

Leinateateid

Västervikis Rootsis suri 28. augustil Maria Aed, sünd. 1887 Selistes.

Liibanonis suri 4. augustil Rein Teivik, sünd. 1932 Narvas.

Rootsis suri 86 aastane Kristjan Meikop.

Tallinnas suri näitleja Ellen Liige.

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAR
C.A.
Chartered Accountant
181 University Ave., Ste. 1202
Toronto, Ont. M5H 3M7
Tel. 864-0099

KÕIKIDEKS KINDLUSTUSTEKS
H. LATER & CO. Ltd.
INSURANCE BROKERS
1482 Bathurst St., 4 Kord
(Bathurst—St. Clair)
Telefon kontoris 653-7815 ja 653-7816

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

	Maksab Kanadas:	Väljaspool Kanadat:
Aastas	$60.—	$80.—
Poolaastas	$34.—	$44.—
Veerandaastas	$18.—	$23.—

TELLIMINE I KLASSI POSTIGA (kiripostiga):
KANADAS:
Aastas $111.—, poolaastas $60.— ja veerandaastas $31.—
USA-s:
Aastas $115.—, poolaastas $62.— ja veerandaastas $32.—
VÄLJASPOOL KANADAT LENNUPOSTIGA:
Aastas $140.—, poolaastas $75.— ja veerandaastas $40.—
Aadressi muudatus $1.—. Üksiknumbri hind 70 centi.
Pangatshekk või rahakaart kirjutada FREE ESTONIAN PUBLISHERS nimele.

Tellimine saata
VABA EESTLANE
120 A Willowdale Ave., Willowdale, Ont. M2N 4Y2

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavaline / kiripostiga alates .....
..... 19..... Tellimise katteks lisan $ .....
siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga.
(Raha saata ainult tähtkirjas).
Nimi: .....
Aadress: .....
.....
.....

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Neljapäeval, 12. novembril 1987 — Thursday, November 12, 1987

Sündmuste kalender

◦ *29. oktoobrist kuni 17. novembrini O. Timmase akvarellide näitus „Wilderness Forms". Karney Daniels Gallery, 11 Yorkville Ave. Avamine neljapäeval, 29. okt. kell 5-9 õ.*

◦ *Neljapäeval, 12. nov. kell 2 p.l. Eesti Majas Pensionäride Klubi hilissügisene „Moenäitus".*

◦ *Pühapäeval, 15. novembril kell 3 p.l. Eesti Majas Eesti Etnograafia Ring Kanadas korraldusel „Etnograafiline Pärastlõuna".*

◦ *Laupäeval, 14. nov. kell 14.00 Toronto Ülikooli Ignatieff Theatre'is avalik eestikeelne seminar „Valget laigud" ehk avaldamata faktid Eesti hilisminevikus.*

◦ *Laupäeval, 14. ja pühap., 15. nov. Eesti Majas Walter Loodi maalide näitus.*

◦ *Pühapäval, 15. novembril kohe pärast jumalateenistust Peetri kirikus õp. E. Heinsoo loeng „Müstiline Lähis-ida ja nende omavaheline võitlus usulisel tagapõhjal".*

◦ *Esmaspäeval, 16. nov., teisipäeval, 17. nov. ja kolmapäeval, 18. nov. kell 7 õ. Peetri kirikus Piiblipäevad.*

◦ *Laupäeval, 21. nov. kell 6.30 õ. Eesti Majas Toronto Eesti Õngitsejate ja Jahimeeste Klubi 30. a. Juubelipidu.*

◦ *Laupäeval, 28. nov. kell 7 õ. Toronto Eesti Majas T. E. Võitlejate Ühingu korraldusel Eesti Vabadussõja alguse tähistamine.*

◦ *Pühapäeval, 29. nov. kell 10—16 Toronto Eesti Majas Ella Jostman'i, Dagmar Pint'i ja Armilde Pihla kudumistööde ja käsitööde näitus-müük.*

◦ *Pühapäeval, 6. dets. kell 2 p.l. Toronto Eesti Majas Toronto Eesti Meeskoori POP-kontsert.*

◦ *Laupäeval, 12. dets. kell 18.00 Hart House'is dr. Hain Rebas'e loeng „Reflection on a Nation's Fate".*

VALVEARST NÄDALALÕPUL

21. ja 22. novembril
dr. A Rebane, tel. 461-6383

28. ja 29. novembril
dr. R. Pahapill, tel. 921-7777

5. ja 6. detsembril
dr. M. Leesment, tel. 481-6834

12. ja 13. detsembril
dr. T. Maimets, tel. 469-1322

Toronto Eesti Baptisti koguduse „Kodusaarte õhtult" — vasakult: Aivi Ruut, Maie Kaasik, Hermeline Niit, Marika Wilbiks, Anne Kaups. Foto: Peter Kaups

KAI KÄÄRID

MAALID MÜÜGIL
suures valikus.
Helistage ette 225-5595
390 Princess Ave., Willowdale

Terroripommid plahvatavad üle maailma

Möödunud pühapäeval plahvatas Enniskillenis, Põhja-Iirimaal, terroristide poolt paigutatud pomm, mis tappis 11 ja haavas 61 inimest. Pomm oli asetatud selle väikelinna seltsimajasse, kus peeti Mälestuspäeva (Remembrance Day) tseremooniat sõdades langenud veteranide auks. Süü pommiplahvatuse eest on IRA (Iiri Vabariikliku Armee) põrandaalune äärmuslaste-marksistide grupp endale võtnud, kes väidavad et pommiplahvatus andis hoobi Briti ülemvõimule ja neid pooldavaile protestandi-usku enamusele Põhja-Iirimaal. IRA pearühmitus vabandas pommiplahvatuse eest ja lubas ise süüdlaste üle kohut mõista . . . Pomm olevat olnud mõeldud Briti patrullide tarvis ja plahvatanud enneaegu.

Esmaspäeval plahvatas suurpomm Colombos, Sri Lanka pealinnas, kus vähemasti 32 inimest surma sai. Esialgu teatati 105 haavatust. Kuid päästemeeskonnad arvavad, et surnute arv võib tõusta 70-le. Pomm plahvatas umbes 5.40 p.l., just liikluse tipptundide ajal, Colombo peajaama juures. Ei ole veel teada, kuidas pomm kohale toimetati, kuid arvatakse et veokiks oli lõhkeaineid täis laaditud auto või mini-buss. Ka ei teata, kes pommiplahvatuses süüdi on — kas tamili mässulised või singaleesi radikaalid, kes rahutegemiste vastu protesteerivad.

Rahutegemiskatsed Kesk-Ameerikas

MANAGUA (UPI) — Nikaraagua valitsus on seni keeldunud „contradega" otsese läbirääkimise astumast. Kuid nüüd nõustus Ortega „vahemehe" kaudu, kelleks võiks olla vastasrindlane piiskop Obando, läbirääkimisi alustada. Samuti lubas ta vabastada 1000 poliitvangi. Kuid vastasrindlased kinnitavad, et ta hoiab ikka veel kinni vähemalt 10.000 poliitvangi. Seega astuks president Ariase „rahuplaan" jõusse, 90 päeva pärast seda kui sellele Guatemala City's Kostariika, Nikaraagua, Salvadori, Hondurase ja Guatemala presidendid alla kirjutasid.

Toronto Sun mõisteti süüdi

Sabina Citron, kes on organisatsiooni" Canadian Holocaust Remembrance Association" esinaine, kaebas 1982. aastal laimamise eest kohtusse suurajalehe „The Toronto Sun" ja endise Ungari ratsapolitsei kapteni Imre Finta, kes on nüüd 75-aastane. Finta nimetas (ja Toronto Sun'i toimetaja Peter Worthington trükkis selle ära koos lisatud omapoolse artikliga) Citroni ja tema organisatsiooni valelikuks, kui nad süüdistasid teda sõjaaegsest juutide küüditamistest osa võtmises. Nüüd leidis Ontario Ülemkohus, et Citronil oli õigus ning kohtus esitatud dokumentide ja videolindile võetud tunnistajate põhjal osales Finta toepoolest 1944. aastal ungari juutide vahistamisel ja konsentratsiooni-laagrisse saatmisel. „Toronto Sun" maksis Citronile 100.000 dollarit ja trükkis lehes vabanduse. Finta peab maksma 30.000 kahjutasu ja 2600 dollarit kohtukulusid. Nüüd tahab Citron pressida Kanada valitsust, et Finta uue seadusandluse alusel sõjakurjategijana kriminaal-kohtu alla antaks.

Lühiuudised

MANILA (Reuter) — Filippiinide president Corazon Aquino korraldusel on tema vennanaine, Margarita Cojuangco, uurimisel altkäemaksu võtmise süüdistusel. Margarita olevat ühelt Austraalia firmalt miljon dollarit „käsirahana" vastu võtnud, et neile Filippiinidel hasartmängude korraldamise õigusi saada.

LONDON (Reuter) — Prantsusmaal kinni peetud relvadesmuggeldamise laeva meeskond tunnistas politseile, et Liibüa poolt saadetud relvalaadung oli mõeldud Iiri mässulistele, nn. „IRA" marksistidele. Laev nimega „Eksund" oli laetud igat sorti jalaväe-relvadega.

Nalja

Lasteaednik Moskvas näitab mudilastele gloobust ning seletab:

„Siin on Ameerika. Inimesed elavad seal väga vaeselt. Lapsed ei saa jäätist, kompvekke ega shokolaadi süüa, telerit vaadata ega autoga sõita. See siin on Nõukogude Liit. Inimesed elavad siin väga õnnelikult. Lapsed söövad iga päev jäätist, kompvekke ja shokolaadi ning vaatavad telerit ja sõidavad autoga."

Järsku kukub väike Matvei suure häälega töinama. Lasteaednik küsib:

„Mis sul viga on?"

„Seltsimees lasteaednik. Ma tahaksin elada Nõukogude Liidus."